

SAVONLINNAN KANSALLINEN KAUPUNKIPUISTO

- PERUSTAMISSELVITYS 2018

1.	JOHDANTO	2
2.	KANSALLISET KAUPUNKIPUISTOT	3
3.	SAVONLINNAN KAUPUNKIPUISTO OSANA VALTAKUNNALLISTA KAUPUNKIPUISTOVERKOSTOA	4
4.	EDELLYTYKSET KAUPUNKIPUISTON PERUSTAMISELLE SAVONLINNAN	5
1.	Kriteerit	5
2.	Kaavalliset valmiudet	6
3.	Maanomistus.....	7
4.	Luonnonympäristö	9
5.	Viheralueet	13
6.	Kulttuuriympäristö	15
5.	SAVONLINNAN KAUPUNKIPUISTON LAAJUUS	21
6.	SAVONLINNAN KAUPUNKIPUISTON ROOLI VERKOSTOSSA.....	23
7.	KAUPUNKIPUISTON OSA-ALUEET	28
8.	TOIMENPITEET.....	44

1. JOHDANTO

Kaupungin strategiassa on määritelty tavoitteeksi kansallisen kaupunkipuiston perustamisselvityksen laatiminen.

Perustamisselvityksessä selvitetään, mitkä alueet sisällytetään Savonlinnan kaupunkipuistoon ja täyttyvätkö kaupunkipuiston kriteerit em. alueilla, kaupunkipuiston rooli osana kaupunkipuistoverkostoa, kaavallisten edellytysten täyttyminen ja millaisia hyötyjä kaupunkipuistosta kaupungille olisi mahdollista saada. Perustamisselvityksen pohjalta voidaan kaupunginvaltuustossa päättää, haetaanko kaupunkipuistoa Savonlinnaan.

Perustamisselvitys on yleisesti nähtävillä ja kommentoitavana 11.10. – 12.11.2018 kaupungin kotisivuilla sekä siitä pidetään 15.10. iltakoulu kaupungin luottamushenkilöille

Kaupungin strategiassa vuosille 2018 – 2021 Savonlinnan visiona on olla kansainvälinen kulttuuri- ja sivistyskaupunki Saimaan sydämessä. Yleinen strateginen päämäärä on hyödyntää ainutlaatuista luontoa ja ympäristöä matkailun kehittämisessä.

Strategian painopistealueita ovat muun muassa:

- Varmistamme kaupungin kansainvälisen brändin säilymisen huolehtimalla oopperajuhlien jatkuvuudesta, kulttuurin monipuolisesta kehittämisestä ja saimaannorpan elinolosuhteista.
- Asukkailleen Savonlinna on ainutlaatuinen ja turvallinen Saimaan saaristokaupunki, joka tarjoaa mahdollisuudet monipuoliseen luonnon, liikunnan ja kulttuurin kokemiseen.
- Savonlinnan viihtyisyys perustuu kestävän kehityksen periaatteisiin. Pitkän aikavälin tulevaisuuden tavoitteena on hiilineutraali Savonlinna.
- Pidämme yllä infrastruktuuria asukkaiden, turismin ja yritysten tarpeista lähtien. Kannustamme ja aktivoimme kuntalaisia ja vapaa-ajan asukkaita oman asuinympäristönsä kehittämiseen. Katukuvaa virkistetään erilaisin taiteellisin keinoin, esimerkiksi asetelmin, maalauksin ja valokuvin hyödyntämällä kansalaisaktiivisuutta.
- Otamme Savonlinnan vahvuudet kuten kulttuuriperinnön, järvimaiseman ja mahdollisuuden rannalla asumiseen paremmin käyttöön.
- Sisällytämme osaksi hyvinvointisuunnitelmaa pitkän tähtäimen liikunta- ja virkistyspaikkasuunnitelman.

Lisäksi strategian tavoitteissa on parantaa Linnansaaren kansallispuiston ja Pihlajaveden luonnonsuojelualueiden saavutettavuutta sekä selvittää Saimaan luonto- ja kulttuurikeskuksen toteuttamismahdollisuus Riihisaareen. Nämä alueet sisältyvät tai sivuavat kaupunkipuistorajausta.

2. KANSALLISET KAUPUNKIPUISTOT

Kansallisista kaupunkipuistoista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL) luvun 9. 68 – 71 §:ssä.

68 § Kansallinen kaupunkipuisto

Kaupunkimaiseen ympäristöön kuuluvan alueen kulttuuri- tai luonnonmaiseman kauneuden, luonnon monimuotoisuuden, historiallisten ominaispiirteiden tai siihen liittyvien kaupunkikuvallisten, sosiaalisten, virkistyksellisten tai muiden erityisten arvojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi voidaan perustaa kansallinen kaupunkipuisto.

Kansalliseen kaupunkipuistoon voidaan osoittaa alueita, jotka tämän lain mukaisessa kaavassa on osoitettu puistoksi, virkistys- tai suojelualueeksi, arvokkaaksi maisema-alueeksi tai muuhun kansallisen kaupunkipuiston tarkoituksen kannalta sopivaan käyttöön.

Puistoon osoitetaan ensi sijassa kunnan, valtion tai muun julkisyhteisön omistuksessa olevia alueita. Muita alueita puistoon voidaan osoittaa omistajan suostumuksella. Omistajan suostumus ei ole kuitenkaan tarpeen, jos puiston perustamispäätöksessä tai hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei anneta aluetta koskevia 70 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä.

69 § Kansallisen kaupunkipuiston perustaminen

Kansallisen kaupunkipuiston perustamisesta päättää ympäristöministeriö. Puisto voidaan perustaa kunnan hakemuksesta.

70 § Puistoa koskevat määräykset

Kansallisen kaupunkipuiston perustamispäätökseen voidaan kunnan suostumuksella ottaa alueen olennaisten arvojen säilyttämiseksi tarpeellisia määräyksiä. Muut alueen hoidon ja käytön kannalta tarpeelliset määräykset annetaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa, jonka kunta laatii. (30.12.2008/1129)

Hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelun tulee tapahtua vuorovaikutuksessa niiden tahojen kanssa, joiden oloihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa.

Hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksyy ympäristöministeriö.

Kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluvan alueen kaavoituksessa ja muussa alueeseen vaikuttavassa suunnittelussa ja päätöksenteossa on otettava huomioon puistoa koskevat määräykset.

71 § Puiston lakkauttaminen tai määräysten muuttaminen

Kansallinen kaupunkipuisto voidaan lakkauttaa tai sen rajausta muuttaa, jos alueen arvo on olennaisesti vähentynyt tai jos yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttaminen sitä edellyttää.

Mitä 69 §:ssä säädetään puiston perustamisesta ja 70 §:ssä puistoa koskevista määräyksistä, koskee soveltuvin osin puiston lakkauttamista ja määräysten muuttamista.

3. SAVONLINNAN KAUPUNKIPUISTO OSANA VALTAKUNNALLISTA KAUPUNKIPUISTOVERKOSTOA

Kansallisten kaupunkipuistojen tavoitteena on säilyttää kaupunkiluontoa ja rakennettua kulttuuriympäristöä laajana ja ehjänä kokonaisuutena – kaupunkilaisten olohuoneena. Kansalliset kaupunkipuistot ovat osa kestävästä kaupunkisuunnittelusta ja -rakentamisesta. Status on tuonut verkoston kaupungeissa lisäarvoa erityisesti matkailualalle ja vahvistanut kaupungin imagoa.

Savonlinnan kaupunkipuisto pääsisi osaksi mittavaa valtakunnallista verkostoa. Kansallisia kaupunkipuistoja on perustettu Suomeen yhteensä yhdeksän: Hämeenlinna, Heinola, Hanko, Pori, Forssa, Kotka, Turku, Porvoo ja Kuopio.

Itä-Suomessa Mikkeli, Joensuu ja Lappeenranta ovat alustavasti selvittäneet kaupunkipuiston hakemista, mutta kaupunkipuiston kriteerit eivät edellä mainituissa kaupungeissa täyty. Kaupunkipuiston arviointihankkeita on ollut vireillä myös Tampereella, Helsingissä, Jyväskylässä, Imatralla, Kokkolassa ja Vaasassa.

Kaupunkipuistostatus tuo lisäarvoa erityisesti matkailualalle ja vahvistaa kaupungin imagoa. Lisäksi tavoitteena ovat positiiviset yritysvaikutukset ja uusien työpaikkojen luominen erityisesti matkailusektorille. Savonlinnassa kaupunkipuisto voi tukeutua ydinkeskustan olemassa oleviin kaupallisiin ja julkisiin palveluihin. Muissa kaupunkipuistoverkoston kohteissa statusta on käytetty myös tapahtumamarkkinoinnissa.

Kaupunkipuistoverkosto.

4. EDELLYTYKSET KAUPUNKIPUISTON PERUSTAMISELLE SAVONLINNAAN

1. KRITEERIT

Jo ennakkoon voidaan todeta, että Savonlinnassa on hyvät lähtökohdat kaupunkipuiston perustamiselle. Savonlinnan kaupunkipuiston tulee täyttää seuraavat kriteerit;

Kansallisen kaupunkipuiston täytyy sisältää

- kaupunkiluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tärkeitä luonnonalueita
- kansallisen historian tai kaupungin omien kehitysvaiheiden kannalta merkittäviä kulttuuriympäristöjä rakennuksineen
- puistoarkkitehtonisesti tai esteettisesti merkittäviä puistoja ja viheralueita.

Kaupunkikeskeisyys

- Kansallisen kaupunkipuiston täytyy olla osa kaupunkirakennetta eli alkaa ydinkeskustasta tai heti sen läheisyydestä.

Laajuus ja eheys; kansallisen kaupunkipuiston täytyy olla

- puisto- ja viherympäristönä riittävän laaja ja häiriötön
- viher- ja sinirakenteeltaan niin yhtenäinen, että kaupunkipuistoa pitkin on mahdollisuus siirtyä kaupunginosasta toiseen.
-

Ekologisuus ja jatkuvuus; ekologiselta kannalta on tärkeää, että

- alueelle muodostuu laajien siirtymien ja vuorovaikutuksen mahdollistavia ekologisia käytäviä
- alue on jatkuva eli liittyy välittömästi ilman selvää rajaa kaupungin ulkopuolisiin luonnonalueisiin tai sitä ympäröivään maaseutuun.

2. KAAVALLISET VALMIUDET

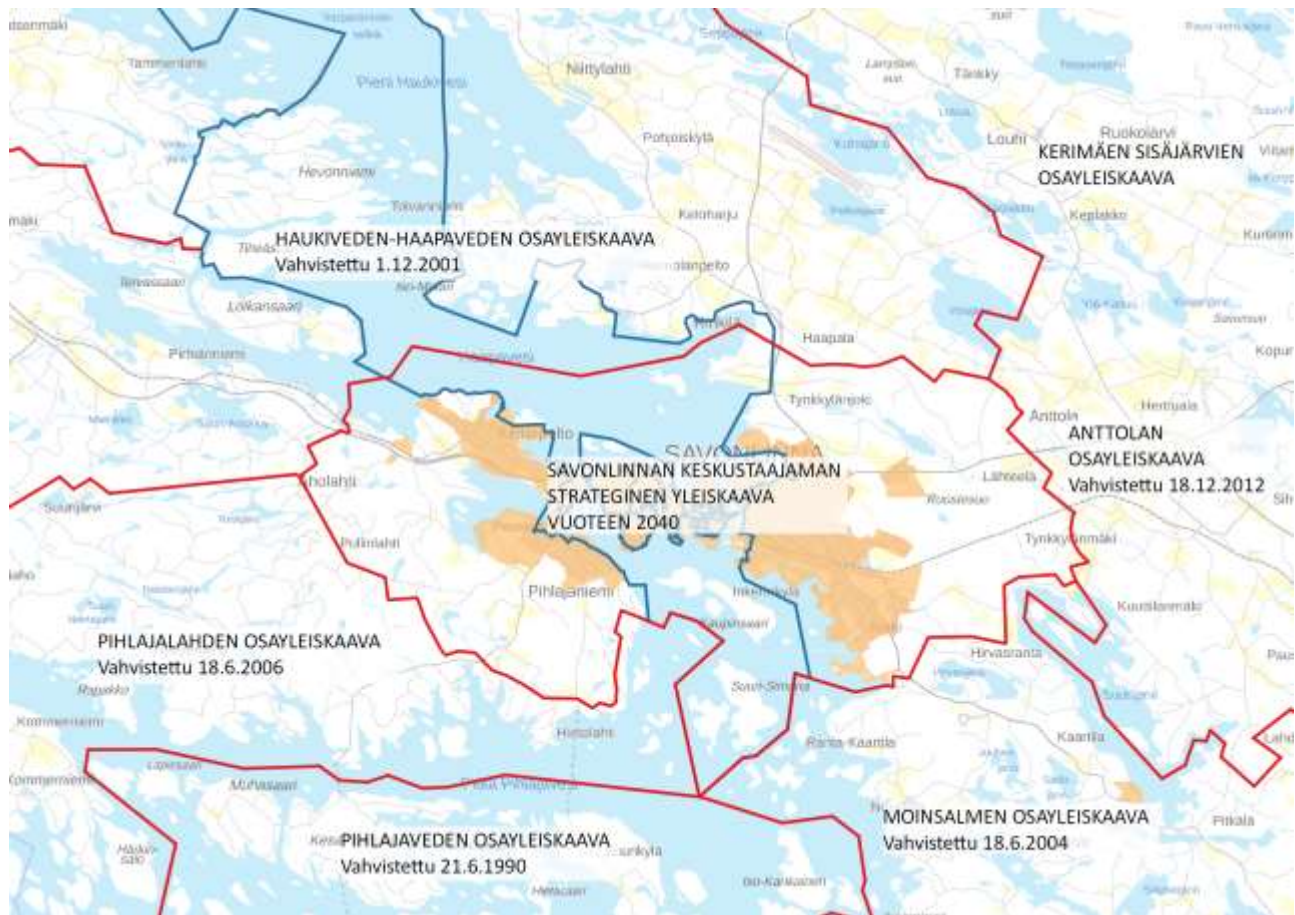
Kaupunkipuiston vaikutukset kaavoitukseen:

- Kaupunkipuisto ei vaikuta voimassa oleviin kaavoihin tai edellytä uusien alueiden kaavoittamista.
- Voimassa olevat yleiskaavat tai asemakaavat eivät ole ristiriidassa kaupunkipuiston rajauksen kanssa.
- Yksityinen maanomistus sisältyy kaupunkipuistoon vain vahvistettujen kaavojen verran.
- Kaupunkipuistolla ei ole vaikutuksia kaupungin maapolitiikan toteuttamiselle tai maankäytön kehityshankkeille.
- Kaupungin päättävältä kaavoihin tulee säilymään kaupunkipuistotuksesta huolimatta.
- Ympäristöministeriö on osallinen kaupunkipuiston maankäyttöä koskevassa suunnittelussa.

Kaavalliset valmiudet:

- Kaupunki laatii parhaillaan Savonlinnan keskustaajaman strategista yleiskaavaa vuoteen 2040, missä kaupunkipuiston ydinalueen rajausta voidaan ottaa huomioon. Kaavan on tarkoitus valmistua vuonna 2019.
- Haukiveden – Haapaveden osayleiskaava on vahvistettu 1.12.2001, ja koskee kaupunkipuiston osalta lähinnä Hevonniemen Natura-aluetta, Haapalahden luonnonsuojelualuetta sekä Putkinotko, Lehtiniemi ja Rauhalinna kokonaisuutta. Kaupunkipuistorajauksen vuoksi Haukiveden – Haapaveden osayleiskaavaa ei ole välttämätöntä muuttaa.

Savonlinnan keskustaajaman alueella asemakaavoitettujen alueiden pinta-ala on 23 km².

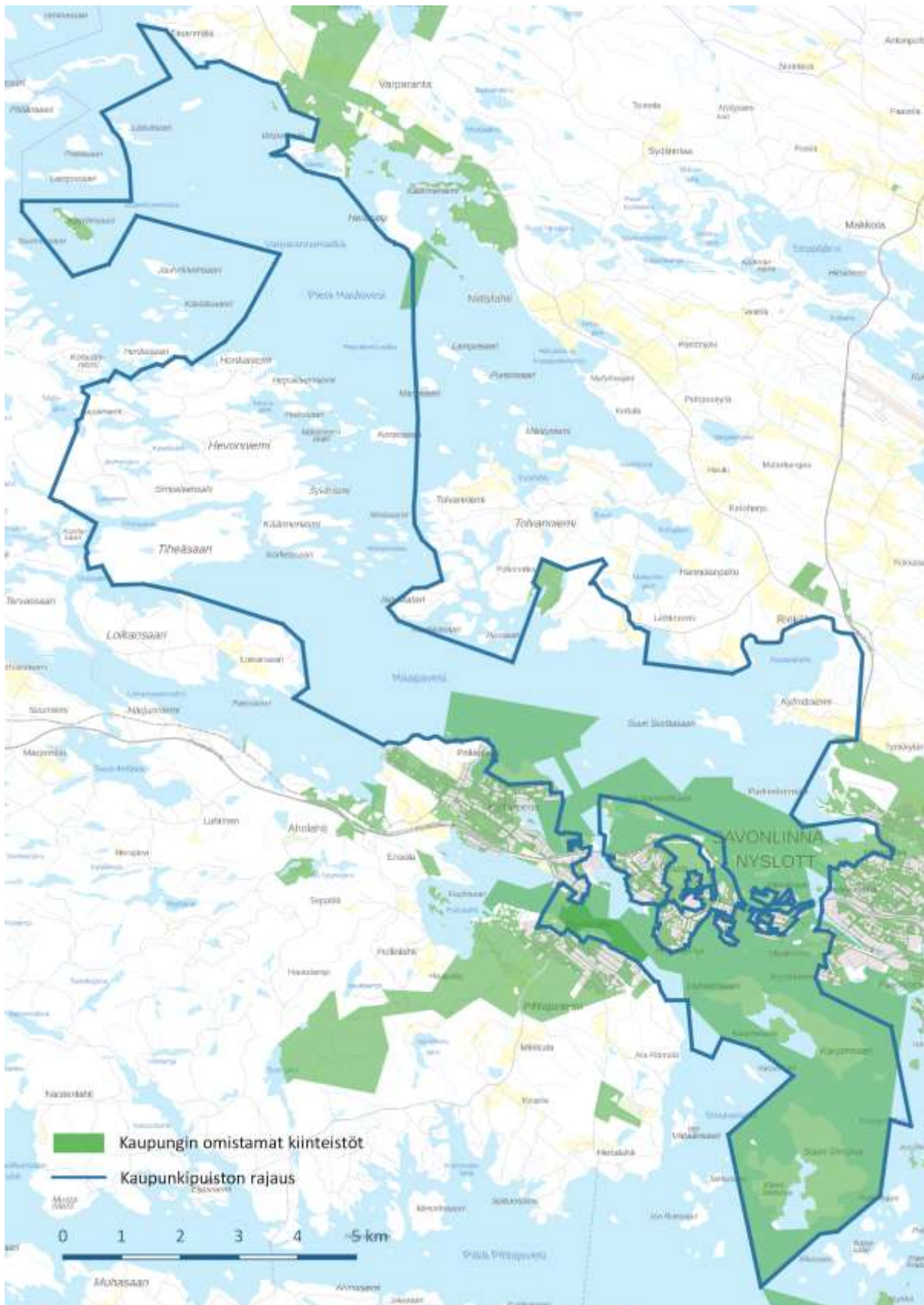
Yleiskaavatilanne vuonna 2018 (oranssilla asemakaavoitetut alueet).

3. MAANOMISTUS

Suurin osa Savonlinnan kaupunkipuiston maa-alueesta on kaupungin tai valtion omistuksessa. Kaupunkipuiston alueesta vesialuetta on yli puolet.

Laajimmat yksityisomistuksessa olevat maa-alueet (ks. kaupunkipuiston osa-alueet kohta 5) ovat Putkinotko, Lehtiniemi ja Rauhaniemi –alue, Tynkkylänjoki sekä Laitaatsillan valtakunnallisesti arvokas telakkamyljöö. Näillä alueilla on voimassa olevat osayleis- ja asemakaavat. Alueiden ominaispiirteet säilyvät parhaiten kehittämällä matkailutoimintaa Putkinotko, Lehtiniemi ja Rauhaniemi – alueella ja Tynkkylänjoella sekä tukemalla yritystoiminnan säilymistä Laitaatsillassa. Lisäksi Hevonniemessä on laajoja alueita yksityisomistuksessa olevaa osayleiskaavan maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY).

Kaupunkipuisto sisältää yksityistä maata vain vahvistettujen kaavojen verran. Kaupunkipuistostatus hyödyttää myös yksityisten maanomistajien matkailun kehittämishankkeita.

Kaupungin maanomistus.

4. LUONNONYMPÄRISTÖ

Kaupunkipuisto korostaa Savonlinnan omaleimaisuutta ja luontoarvojen kunnioittamista.

Kaupunkipuisto ei edellytä uusia suojeluvelvoitteita. Natura-alueet on jo määritelty aiemmin sekä luonnonsuojelualueet. Myöskään paikalliset suojeluarvot eivät edellytä uusien suojelualueiden perustamista. Paikalliset arvot voidaan ottaa huomioon taajamametsien hoidossa.

Kaupunkipuisto sijaitsee ainutlaatuisessa paikassa keskellä saimaannorpan elinalueita (Natura-alueet).

Savonlinnan Olavinlinnaa sekä siihen liittyvää saaristoa ja saimaannorpan elinalueita on aiemmin ehdotettu yhdistettynä luonto- ja kulttuuriperintökohteena Unescon maailmanperintöluetteloon. Lisäksi käynnissä on ollut esim. Unescon Saimaan Geopark -hanke. Alueella tehdään myös yhteistyötä Saimaan matkailuhankkeiden edistämiseksi. Kaupunkipuistostatus voi edistää näiden hankkeiden etenemistä.

Natura-alueet

Kaupunkipuiston eteläosassa osa Pihlajaveden vesialueesta kuuluu Pihlajaveden Natura-2000 alueeseen (FI0500013, SCI). Saarista Uuraansaari, Kaupinsaari, Käärmeasaari, Dynamiittiluoto, Tupakkaluoto, Venäjänasaari, Tahtisaari, Suuri-Simuna ja Pieni-Simuna eivät varsinaisesti ole Natura-aluetta, mutta sijaitsevat Natura-alueen sisällä. Suuri-Simunassa on retkisatama. Paskosaaren tullaan strategisessa yleiskaavassa osoittamaan retkisatama.

Kaupunkipuistorajauksen eteläpuolella Pihlajaveden Natura-alueen keskeinen osa saarineen kuuluu rantojensuojeluohjelmaan (valtioneuvoston periaatepäätös v. 1990) ja erityissuojelua vaativiin vesistöihin. Pihlajaveden Natura-alue on tärkeä saimaannorpan elinalue, sillä noin 25 % norppakannasta asuu Pihlajavedellä. Kaupunkipuiston eteläosassa on yksittäisiä norpan pesäpaikkoja. Natura-alueen sisällä on kuusi lehtojensuojeluohjelmaan kuuluvaa aluetta, joista kolme Suuri-Simunaa saarella. Lisäksi Natura-alueella on muutamia valtakunnallisesti arvokkaita maisema-kokonaisuuksia ja nähtävyyksiä ja arvokkaita perinnemaisemia, jotka eivät kuitenkaan sijaitse kaupunkipuiston alueella.

Kaupunkipuiston pohjoisosa on Hevonniemen Natura 2000-aluetta (FI0500171, SCI). Järvialueet ovat Haapavesi ja Pieni Haukivesi. Saarista Paskosaari, Virtasaari, Muikkuluoto, Pieni Suottaansaari, Suottaansaaren eteläosa, Munaluoto, Lääväsaari, Kyyrösaari eivät varsinaisesti ole Natura-aluetta, mutta sijaitsevat Natura-alueen sisäpuolella. Hevonniemen mökkijärvet eivät ole myöskään Natura-aluetta, vaikka ympäröivä alue Naturaan kuuluukin. Alueelle on kaavoitettu useita venevalkama- ja retkisatama-alueita. Hietasaarella on toimiva retkisatama. Hevonniemen Natura-alue on tärkeä saimaannorpan elinalue, noin 3 % norppakannasta. Hevonniemeen on perustettu luonnonsuojelualue keskeisille saimaannorpan elinalueille vuonna 2014. Kaupunkipuiston alueella on Haukiveden puolella useita norpan pesäpaikkoja ja poikaspesiä. Lisäksi Hevonniemi on merkittävä lehtokasvillisuuden keskittymä. Lehtoalueita on myös Tiheäsaarella.

Haapalahden Natura-alue (FI0500045, SPA) on avara lahdenpohjukka Haapaveden itälaidalla. Haapalahden valuma-alue on pieni ja maisemaa hallitsee järviruokokasvillisuus. Haapalahti on merkittävä vesilinnustoltaan ja kalataloudeltaan. Alue on myös Etelä-Savon merkittävimpiä muutonaikaisia levähdysalueita. Ranta-alueelle pesii mm. alueellisesti uhanalainen pikkutikka.

Luonnonsuojelualueet ja suojeluohjelmien alueet

Luonnonsuojelualueet.		
Kohteen nimi	merkitys (valtakunnallinen V, maakunnallinen M, paikallinen P) asemakaava=ak, osayleiskaava=oyk, maakuntakaava=mk	
Kasinonsaaret (Sireenisaari, Sireeniluoto, Myhkyrä, Hirsipuusaari, Vääräsaari) Haapalahti	M	osin ak, oyk, mk, lehtojensuojeluohjelma
Poukkusillan lehdon länsiosa (Pihlajaniemi)	V	eteläosa ranta-ak, eteläosa oyk oikeusvaikutukseton, koko alue mk, lintuvesiensuojeluohjelma, Natura-alue
Simunan lehdot (Suuri-Simuna, Pieni-Simuna)	M	ak, oyk, mk, valkoselkätikka
Hevonniemi	M	oyk oikeusvaikutukseton, mk, lehtojensuojeluohjelma
Hevonniemi	V	osin oyk, mk, lehtojensuojeluohjelma, Natura-alue, saimaannorppa
Tynkkylänjoki	M	oikeusvaikutukseton oyk, mk, lintuvesien suojeluohjelma

Alueet, joilla on säilytettäviä luonnonarvoja

Alueet, joilla on säilytettäviä ympäristöarvoja perustuvat kaupungin aiempiin luontoselvityksiin sekä vuoden 2017 strategisen yleiskaavan luontoselvitykseen.

Osalla alueista esiintyy Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajeja (liito-orava, valkoselkätikka, tietyt sudenkorentolajit) sekä lehdot, kedot ja suot.

Tavoitteena on, että luonnonarvoiltaan arvokkaat elinympäristöt (luonnonsuojelulain, metsälain ja vesilain sekä muut arvokkaat elinympäristöt ja uhanalaiset luontotyytit) sekä uhanalaislajiston ja direktiivilajien esiintymispaikkojen säilyminen turvataan.

Alue, jolla on säilytettäviä ympäristöarvoja.		
Kohteen nimi	merkitys (valtakunnallinen V, maakunnallinen M, paikallinen P) asemakaava=ak, osayleiskaava=oyk, maakuntakaava=mk	
Kasinonsaaret (Hopealuoto, Sulosaari, Verkkosaari, Vääräsaaren pohjoisosa)	P	ak, oyk, maisemaltaan edustavat virkistysalueet, Vääräsaaren pohjoisosassa lehto
Kyrönniemi, Mallatsaari, Venäjänniemi	P	ak, osa Olavinlinnan kulttuuriymp. ja maisema-alueita (V)
Majakkaniemi (Miekkoniemi)	P	ei kaavaa, valkoselkätikka, liito-orava, lehto, puro, jyrkäne
Patterinmäki (Laitaatsilta)	P	osin oyk, puolustusvarustukset ja Patterinmäen harjanne sekä keto ja luhta
Piirakkakallion puisto (Kirkkoniemi, Laitaatsilta)	P	ak, oyk, luhta
Poukkusillan lehto itäosa (Pihlajaniemi)	P	ak, oyk, lehto
Talvisalon virkistysalue	P	osin ak, eri tyyppisiä metsäalueita
Törnipyörä (Keskusta)	P	oyk, osa Olavinlinnan kulttuuriymp. ja maisema-alueita (V)

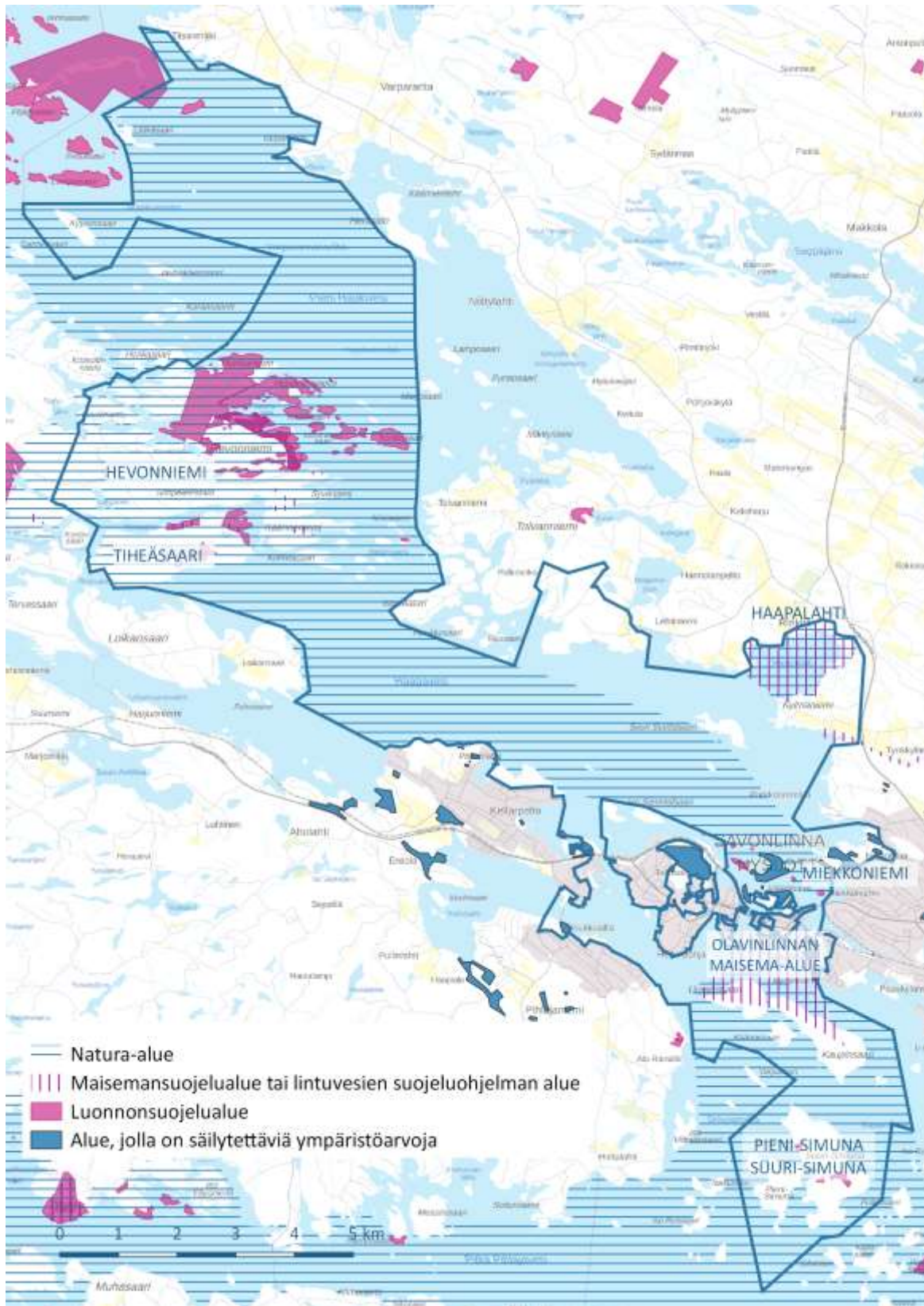
Maisema-alueet

Kaupunkipuiston alueelle sijoittuu Olavinlinnan maisema-alue, joka perustuu valtioneuvoston periaatepäätökseen vuodelta 1995. Maisema-alueen rajausta on pitkälti yhtenevä Olavinlinnan-, Kyrön- ja Haapasalmen kulttuuriympäristörajausten kanssa (RKY2009, Museoviraston inventointi valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä).

Kulttuurimaisemien päivitysinventointi on tehty vuonna 2016. Maisema-alueen rajausta muutettiin jatkossa siten, että Kyrönsalmen kulttuurimaisema sisältäisi myös Kalkkuinniemen, Nökköniemen, Kasinonsaaret ja Majakkaniemen (Miekkoniemi). Maisema-alueen uusi rajausta ei ole vielä maakuntakaavassa. Uusi maisema-alueen rajausta voidaan ottaa huomioon kaupungin strategisessa yleiskaavassa sekä kaupunkipuistoon myöhemmin laadittavan käyttö- ja hoitosuunnitelman laadinnassa.

Olavinlinnan ympäristöstä on laadittu maisemanhoitosuunnitelma vuonna 1998, jota on noudatettu ympäristön hoidossa. Tallisaareen ja Riihisaareen on rakennettu vuoden 2018 aikana ympäristövalaistus. Olavinlinnassa ja Tallisaareessa on ollut talvella 2015 – 2017 ympäristövalotaidetta, mikä on houkuttanut asukkaita ja matkailijoita alueen tapahtumiin. Lisää valotaidetta ja valoon liittyviä tapahtumia on suunnitteilla.

Kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa voidaan hyödyntää aiemmin laadittuja suunnitteluohjeita ja suunnitelmia. Kaupunki on esimerkiksi vuonna 2014 laatinut katu ympäristön laatukäsikirjan eli designmanuaalin, jota on käytetty kaupungin infraprojekteissa, esim. Matkustajasatama on uusittu ohjeen mukaisesti. Lisäksi yrityksiä varten tehtiin samalla (ensimmäisenä Suomessa) liikejulkisivujen suunnittelukäsikirja, yhtenäisen kaupunkikuvan ylläpitämiseksi.

Natura-alueet, luonnonsuojelualueet, suojeluohjelmien alueet (maisema, lintuvedet) sekä alueet, joilla on säilytettäviä ympäristöarvoja.

5. VIHERALUEET

Puistot, taajamametsät ja virkistysalueet

Kaupunkipuiston viheralueet ovat nykyisiä puistoja, taajamametsiä sekä virkistysalueita.

Savonlinnan kaupungin puistot-yksikön sekä metsätoimen hoidon piiriin kuuluvat kaupungin viheralueet sekä asemakaava-alueella olevat tontit. Savonlinnan kantakaupungin alueella on puistoyksikölle kuuluvia luokiteltuja viheralueita noin 200 ha. Näitä alueita ovat mm. rakennetut ja rakentamattomat puistot, leikkipaikat, keskustan katuviheralueet sekä erilaiset niityt, pellot ja suojaviheralueet sekä lemmikkieläinten hautausmaa, Kauppatori ja koirapuisto. Lisäksi hoitoluokituksen piiriin kuuluu kaupungin ylläpitämät uimarannat, joista osa kuuluu kaupungin liikuntatoimelle ja lähimetsät, joita pääosin hoitaa metsätoimi.

Periaatteena on, että ydinkeskustan ranta-alueet säilytetään yleisessä virkistyskäytössä viihtyisyyden ja ulkoilumahdollisuuksien sekä venevalkamien/venesatamien säilyttämiseksi.

Laajemmat virkistysalueet ovat Pihlajaniemessä, Talvisalossa, Miekkoniemellä ja Kasinonsaarilla sekä keskeisten ulkoilureittien yhteydessä. Saarista virkistysalueisiin kuuluvat Pieni- ja Suuri-Simuna ja Paskosaari.

Virkistys- ja ulkoilureitit

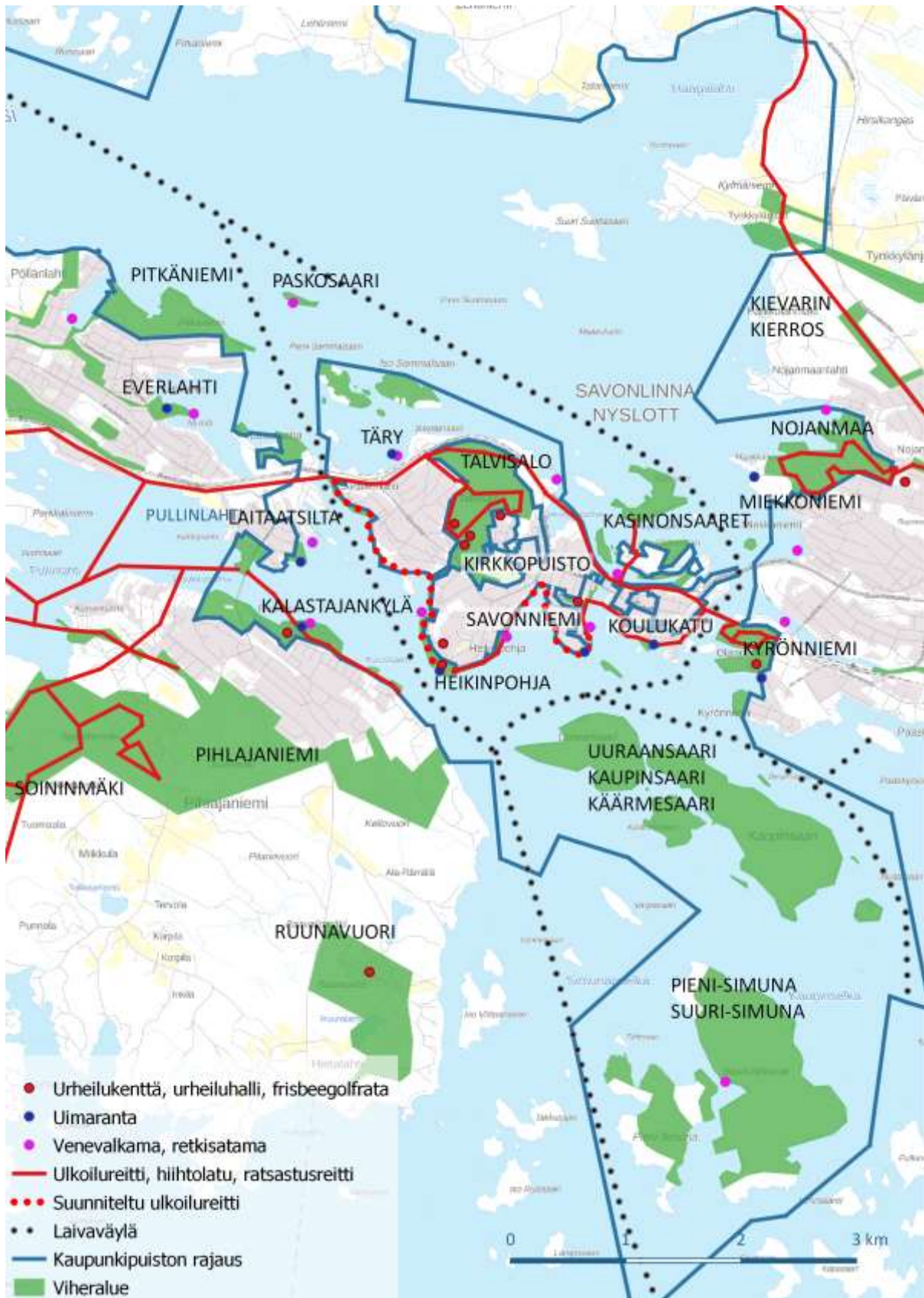
Kaupunkipuistossa viheralueet yhdistyvät toisiinsa sekä puistosta on hyvät yhteydet kuntoradoille, hiihtoladuille ja luontopoluille sekä vesireiteille ja retkisatamiin.

Liikuntapaikoista kaupunkipuiston alueella ovat Talvisalon urheilukeskus (jäähallit, jalkapallokenttä), Kyrönniemen-, Heikinpohjan- ja Kirkkopuiston urheilukentät sekä Pikku-Saimaan uimahalli. Heikinpohjassa on liikuntahalli. Kalastajankylässä on frisbeegoflrata. Kaupunkipuiston ulkopuolella on Aholahden hiihtokeskus ja frisebeegoflrata. Ruunavuorella on laskettelukeskus.

Kaupungin ylläpitämiä uimapaikkoja ovat Karkulahti, Pikku-Kakkosen ranta (Koulukatu), Heikinpohja, Everlahti, Kalastajankylä, Pikku-Saimaan uimaranta, Kyrönniemen uimaranta, Laitaatsillan uimaranta, Majakkaniemen uimaranta ja Täry. Näistä pääosa sisältyy kaupunkipuistoon.

Kuntoradat ovat Pihlajaniemessä, Pitkäniemessä (Kellarpelto), Talvisalossa, Nojanmaassa ja Nyrkkimäessä. Länsipuolella Aholahden hiihtokeskuksen ympäristössä on laajempi latuverkosto sekä itäpuolella kaupunkia Kievarin kierros Nojanmaasta Varparannalle. Luontopolkuja ovat Soininmäen luontopolku Pihlajaniemessä ja Karhuvuoren luontopolku Nätkillä. Ratsastusreitit ovat Pihlajaniemellä.

Kasinonsaarten Sulosaarella on kahden kilometrin ulkoilureitti. Lisäksi suunnitelmissa on, että keskustan pääsaaria kiertäisi noin 10 km pitkä ulkoilureitti; Pohjoisosa reitistä on rakennettu rinnakkaisväylän toteuttamisen yhteydessä vuosina 2013 - 2019, osia keskustan etelärannan reitistä puuttuu välillä Laitaatsilta – Heikinpohja – Savonniemi – Kyrönniemi. Etelärannan reitin täydentäminen mahdollistaisi vapaamman liikkumisen keskustan ranta-alueilla, urheilu- ja ulkoilutapahtumien järjestämisen sekä palvelisi asukkaiden lisäksi myös matkailua.

Keskeiset viheralueet, liikuntapaikat ja ulkoilureitit.

6. KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Kaupunkipuisto ei sisällä uusia kulttuuriympäristön suojeluvelvoitteita.

Kaupunkipuiston aluerajaus sisältää useita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita ja alueita sekä näiden lisäksi muinaisjäännöksiä ja -alueita.

Kaupunki laatii parhaillaan strategisen yleiskaavan alueelta modernin, v. 1939 jälkeisen arkkitehtuurin, kulttuuriympäristöselvitystä.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Savonlinnan keskustaajaman alueella on viisi valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (maV), joiden rajaukset on hyväksytty valtioneuvostossa vuonna 2009. Kaikki näistä sijoittuvat kaupunkipuiston alueelle.

Olavinlinnan kulttuurimaisema ja kulttuuriympäristö kuuluu Suomen tunnetuimpiin. Alue käsittää sekä kaupunkimaisemaa että luonnontilaista järvimaisemaa. Kasinonsaaria (luonnonmaisema), Majakkaniemeä, Nökköniemeä ja Kalkkiuuninniemeä (maakunnallinen ja paikallinen rakennusperintö) on ehdotettu liitettäväksi osaksi Olavinlinna maisema-alueita.

Savonlinnan Olavinlinnaa sekä siihen liittyvää saaristoa ja saimaannorpan elinalueita on ehdotettu yhdistettynä luonto- ja kulttuuriperintökohteena Unescon maailmanperintöluetteloon.

Laitaatsillan museolaivatelakka on ainutlaatuinen kokonaisuus, ja sen rooli tulee jatkossa korostumaan laivaliikenteen siirtyessä Laitaatsalmen uudelle syväylälle.

Asemanseudun kulttuurimaisema-alueen rooli on muuttunut henkilöjunaliikenteen siirryttyä Kauppatorille ja Pääskylahden sekä uudisrakentamisen myötä.

Punkaharjun laivareitin huviloiden kulttuurimaisema tuli uutena alueena vuoden 2016 maakuntakaavan tarkistuksessa. Alueeseen kuuluvat Pieni- ja Suuri-Simunan saaret jatkuen Punkaharjun laivareittiä Moinsalmelle.

Edellä mainittujen lisäksi Rauhalinna ympäristöineen on suojeltu valtioneuvoston asetuksella 480/85.

Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö	
Kohteen nimi	merkitys (valtakunnallinen V, maakunnallinen M, paikallinen P)
Laitaatsillan telakkayhdyskunta	V sisältää Laitaatsillan telakan, Kirkkoniemenkadun vanhan asuntoalueen ja Laitaatsillan telakan pohjoisosan
Olavinlinnan-, Kyrön- ja Haapasalmen kulttuurimaisema ja rakennettu kulttuuriympäristö	V sisältää Olavinlinnan ympäristön lisäksi Puistokadun ja Kirkkopuiston varren kulttuurimaiseman sekä Linnankadun puutalokorttelit (Linnankatu 7, 9, 10, 11, 12 ja 13 sekä Eerikinkatu 5) sekä viheralueet (Mallatsaari, Kyrönniemi, Venäjänniemi, Uuraansaaren ja Kaupinsaaren pohjoisosat)
Punkaharjun laivareitin huvilat	V Simunan huvila, jota ei esitetä strategisessa yleiskaavassa suojeltavaksi, purkukuntoinen
Rauhalinna	V Rauhalinna, huvimaja ja lehmuskuja Haapaveden rantaan, vna 480/85
Savonlinnan rautatieasema	V useita suojelurakennuksia, rautatiesopimus 1998, arvo osin heikentynyt täydennysrakentamisen myötä

Kaupunkikuvallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Savonlinnan keskustaajamassa on useita teollisuuslaitosten (Enso-Gutzeit, Schauman, Itä-Suomen Kutomo) vaikutuksesta syntyneitä asuinalueita, jotka ovat säilyneet kaupunkikuvassa pääosin yhtenäisinä. Lisäksi on melko hyvin säilyneitä siirto- ja rintamaväen asuinalueita. Näistä maakunnallisesti arvokkaaksi on luokiteltu Nökköniemen asuinalue. Savonlinnan keskussairaalan 1950-luvun sairaalamiljöön Heikinpohjan rannassa on maisemaltaan edustava kokonaisuus.

Kaupunkikuvallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö		
Kohteen nimi	asemakaava=ak, osayleiskaava=oyk, maakuntakaava=mk	
Keskussairaala	P	oyk, 1940-1960-lukujen sairaalamiljöö
Kalkkiuuninniemi	P	ak, oyk, 1900-luvun alun omakoti- ja huvilarakennuksia
Kinttupolunmäki	P	ak, oyk, mk, 1900-luvun alun työväen asuinalueita, arvo osin heikentynyt
Laitaatsilta	P	oyk, Enso-Gutzeitin työntekijöiden asuinalue 1920 - 1950-luku
Nökköniemi	M	ak, oyk, mk, 1900-luvun alun työväen asuinalueita

Suojelurakennukset ja/tai alueet

Suojelurakennukset on suojeltu valtioneuvoston asetuksella, rakennussuojelulailla tai kirkkolailla tai ne on merkitty suojelukohteiksi asema-, osayleis- tai maakuntakaavassa.

Suojelurakennukset ja/tai alueet		
Kohteen nimi	merkitys (valtakunnallinen V, maakunnallinen M, paikallinen P) asemakaava=ak, osayleiskaava=oyk, maakuntakaava=mk	
Aino Aktén puistotie 4 (Akselinkatu 6)	P	ak, oyk
Asemapäällikön talo	P	ak, osa Savonlinnan rautatieaseman kulttuuriympäristöä (V)
Eerikinkatu 5	V	ak, oyk, osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä (V)
Kalkkiuuninkatu 11	P	ak, oyk, osa Kalkkuinniemen kulttuuriympäristöä (P)
Kalkkiuuninkatu 4	P	ak, oyk, osa Kalkkuinniemen kulttuuriympäristöä (P)
Kalkkiuuninkatu 6	P	ak, oyk, osa Kalkkuinniemen kulttuuriympäristöä (P)
Kalkkiuuninkatu 8	P	ak, oyk, osa Kalkkuinniemen kulttuuriympäristöä (P)
Kalliokatu 3	P	ak, oyk, osa Nökköniemen kulttuuriympäristöä (M)
Kallioliina	M	rakennussuojelulaki, ak, oyk, mk
Kalmarinkatu 13	M	oyk, mk
Kalmarinkatu 7	M	ak, oyk, mk
Kalmarinkatu 9	M	ak, oyk, mk
Kasino	M	ak, oyk, mk
Kasinonsaaren puiset kävelysillat (Verkkosaari, Sulosaari)	M	mk
Kauppatori 1 (Olavinkatu 37, SYP)	M	mk
Kinttupolku 3	P	ak, oyk
Kinttupolku 5	P	ak, oyk
Kinttupolku 7	P	ak, oyk
Kirkkoniemen koulu	P	ak, oyk
Komendantinpuisto	V	ak, oyk, mk
Laitaatsillan kerhotalo	P	ak, oyk, osa Laitaatsillan telakan kulttuuriympäristöä (V)

Laitaatsillan sauna-pesutupa	P	ak, oyk, osa Laitaatsillan telakan kulttuuriympäristöä (V)
Laitaatsillan telakan pohjoisosa, Anttila	P	oyk, osa Laitaatsillan telakan kulttuuriympäristöä (V)
Laitaatsillan telakan pohjoisosa, Lepola	P	oyk, osa Laitaatsillan telakan kulttuuriympäristöä (V)
Laitaatsillan telakan pohjoisosa, paloasema ja ulkokuonerakennus	V	rakennussuojelulaki, oyk, mk, osa Laitaatsillan telakkayhdyskunnan kulttuuriympäristöä (V)
Laitaatsillan telakan pohjoisosa, Rantala	P	oyk, osa Laitaatsillan telakan kulttuuriympäristöä (V)
Laitaatsillan telakka, vanha voima- asema	P	oyk, osa Laitaatsillan telakan kulttuuriympäristöä (V)
Lehtiniemen kartano	V	oyk, vna 480/85
Linnankatu 7	V	ak, oyk, mk, osa Olavinlinnan kulttuuriymp. (V)
Linnankatu 9, Putka	V	oyk, osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä (V)
Linnankatu 10, Heltimoisen talo	V	oyk, osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä (V)
Linnankatu 11, Saima-talo	V	ak, oyk, mk, osa Olavinlinnan kulttuuriymp. (V)
Linnankatu 12	V	ak, oyk, mk, osa Olavinlinnan kulttuuriymp. (V)
Linnankatu 13	V	ak, oyk, mk, osa Olavinlinnan kulttuuriymp. (V)
Linnankatu 20, NMKY	P	ak, oyk, osa Olavinlinnan kulttuuriymp. (V)
Linnankatu 27, Koistisen talo	V	ak, osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä (V)
Linnankatu 29	P	ak, oyk, osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä (V)
Linnanrakentajankatu 10	P	ak, oyk, osa Kalkkuinniemen kulttuuriympäristöä (P)
Linnanrakentajankatu 3	P	ak, oyk, osa Kalkkuinniemen kulttuuriympäristöä (P)
Linnanrakentajankatu 7	P	ak, oyk, osa Kalkkuinniemen kulttuuriympäristöä (P)
Linnanrakentajankatu 8	P	ak, oyk, osa Kalkkuinniemen kulttuuriympäristöä (P)
Linnanrakentajankatu 9	P	ak, oyk, osa Kalkkuinniemen kulttuuriympäristöä (P)
Lippakioski, Savonlinna	P	ak
Metsänhoitajain virkatalo, Akselinkatu 8	V	valtioneuvoston asetus, oyk
Miljoonatalo, Olavinkatu 41	M	mk
Olavinkatu 25 (entinen lyseo)	M	ak, oyk, mk
Olavinkatu 27 (vanha kaupungintalo)	M	ak, oyk, mk
Olavinkatu 31	M	oyk, mk
Olavinkatu 8	P	ak, oyk
Olavinlinna	V	vna 480/85, muinaisjäännös (puolustusvarustukset, keskiaikainen historiallinen), oyk, mk
Pikkukirkko, Savonlinna	M	ak, oyk, mk
Puikkari, Olavinkatu 42	P	ak, oyk
Puistokadun koulu	V	ak, oyk, mk, osa Olavinlinnan kulttuuriymp. (V)
Puistokatu 1	V	ak, oyk, mk, osa Olavinlinnan kulttuuriymp. (V)
Puistokatu 4, Huvila	P	ak, oyk, osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä (V)
Puistokatu 7	V	ak, oyk, mk, osa Olavinlinnan kulttuuriymp. (V)
Puistokatu 15, entinen sairaala ja sen lisäosa	P	ak(paitsi lisäosa), oyk, osa Olavinlinnan kulttuuriymp. (V)
Putkinotkonkatu 1	P	ak, oyk, osa Nökköniemen kulttuuriympäristöä (M)
Putkinotkonkatu 2	P	ak, oyk, osa Nökköniemen kulttuuriympäristöä (M)
Putkinotkonkatu 3	P	ak, oyk, osa Nökköniemen kulttuuriympäristöä (M)
Putkinotkonkatu 8	P	ak, oyk, osa Nökköniemen kulttuuriympäristöä (M)
Ratainsinöörin talo	P	ak, oyk, osa Savonlinnan rautatieaseman kulttuuriymp. (V)

Rauhalinna, huvimaja ja puisto sekä piharakennus	V	oyk, vna 480/85
Riihisaaren makasiini ja kallioalue	V	vna, ak, oyk, mk, osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä (V)
Savonlinnan rautatieasema	V	ak, oyk, osa Savonlinnan rautatieaseman kulttuuriymp. (V), rautatiesopimus 1998
Savonniemenkatu 2	V	valtioneuvoston asetus, mk
Savonniemenkatu 6, entinen puinen koulurakennus ja pihapiiri	P	asemakaava
kellarirakennuksineen		
Sotilaspojankatu 3, puutalo taidelukion tontilla	M	ak, oyk, mk
Suruton	P	ak, oyk
Suruttomankatu 1	P	ak, oyk, osa Nöcköniemen kulttuuriympäristöä (M)
Suruttomankatu 2	P	ak, oyk, osa Nöcköniemen kulttuuriympäristöä (M)
Suruttomankatu 3	P	ak, oyk, osa Nöcköniemen kulttuuriympäristöä (M)
Suruttomankatu 4	P	ak, oyk, osa Nöcköniemen kulttuuriympäristöä (M)
Suruttomankatu 5	P	ak, oyk, osa Nöcköniemen kulttuuriympäristöä (M)
Sääminginkatu 4, Säämingin seurakuntatalo	V	oyk, mk, osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä (V)
Sääminginkatu 6, Säämingin pitäjätupa	V	ak, oyk, mk, osa Olavinlinnan kulttuuriymp. (V)
Sääminginkatu 8 (Malmstedtin asuintalo)	V	ak, oyk, mk, osa Olavinlinnan kulttuuriymp. (V)
Säämingin vanha kellotapuli ja hautausmaa	M	kirkkolaki, ak, oyk, mk
Tallisaari	V	oyk, mk
Tottintori ja Lehtosen puisto	V	ak, oyk, mk, osa Olavinlinnan kulttuuriymp. (V)
Tuomiokapituli, Kaarlonkatu 3	M	valtioneuvoston asetus, oyk
Tuomiokirkko	V	kirkkolaki, oyk, mk, osa Olavinlinnan kulttuuriymp.(V)
Tynkkylänjoen kartano	M	mk, ak
Veturitali, Savonlinna	P	ak, oyk, osa Savonlinnan rautatieaseman kulttuuriymp. (V)
VR:n sauna-pesula, Savonlinna	P	ak, osa Savonlinnan rautatieaseman kulttuuriymp.(V)
Vääräsaarenkatu 3	P	ak, oyk
Vääräsaarenkatu 5	P	ak, oyk
Vääräsaarenkatu 7	P	ak, oyk
Vääräsaarenkatu 9	P	ak, oyk

Kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus

Kaupunkikuvallisesti arvokkaita rakennuksia ei ole suojeltu yleis- tai asemakaavalla. Näillä voi kuitenkin olla merkitystä paikallisesti. Rakennusten arvoa ei ole luokiteltu. Kaupunkipuiston alueella sijaitsevat kohteet:

Kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus	
Kohteen nimi	merkitys (valtakunnallinen V, maakunnallinen M, paikallinen P)
Laitaatsillan telakka, koneistamo- ja toimistorakennus	osa Laitaatsillan telakkayhdyskunnan kulttuuriympäristöä (V)
Laitaatsillan telakka, levy- ja moottorinkorjauspaja	osa Laitaatsillan telakkayhdyskunnan kulttuuriympäristöä (V)
Laitaatsillan telakka, pikkutelakan slipi	osa Laitaatsillan telakkayhdyskunnan kulttuuriympäristöä (V)

Laitaatsillan telakka, tavaravarasto	osa Laitaatsillan telakkayhdyskunnan kulttuuriympäristöä (V)
Laitaatsillan telakka, telakan slipi	osa Laitaatsillan telakkayhdyskunnan kulttuuriympäristöä (V)
Laitaatsillan telakka, työkaluvarasto	osa Laitaatsillan telakkayhdyskunnan kulttuuriympäristöä (V)
Laitaatsillan telakka, veneveistämö ja puusepänpaja	osa Laitaatsillan telakkayhdyskunnan kulttuuriympäristöä (V)
Laitaatsillan telakka, vinssihuone	osa Laitaatsillan telakkayhdyskunnan kulttuuriympäristöä (V)
Linnankatu 32	osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä (V)
Olavinkatu 42, Pinna	asemakaava valmisteilla, Maakuntaliiton inventointi 2018
Talvisalon siunauskappeli	kirkollinen rakennus
SLN keskussairaalan rantasauna	Maakuntaliiton inventointi 2018

Muinaisjäännökset ja -alueet

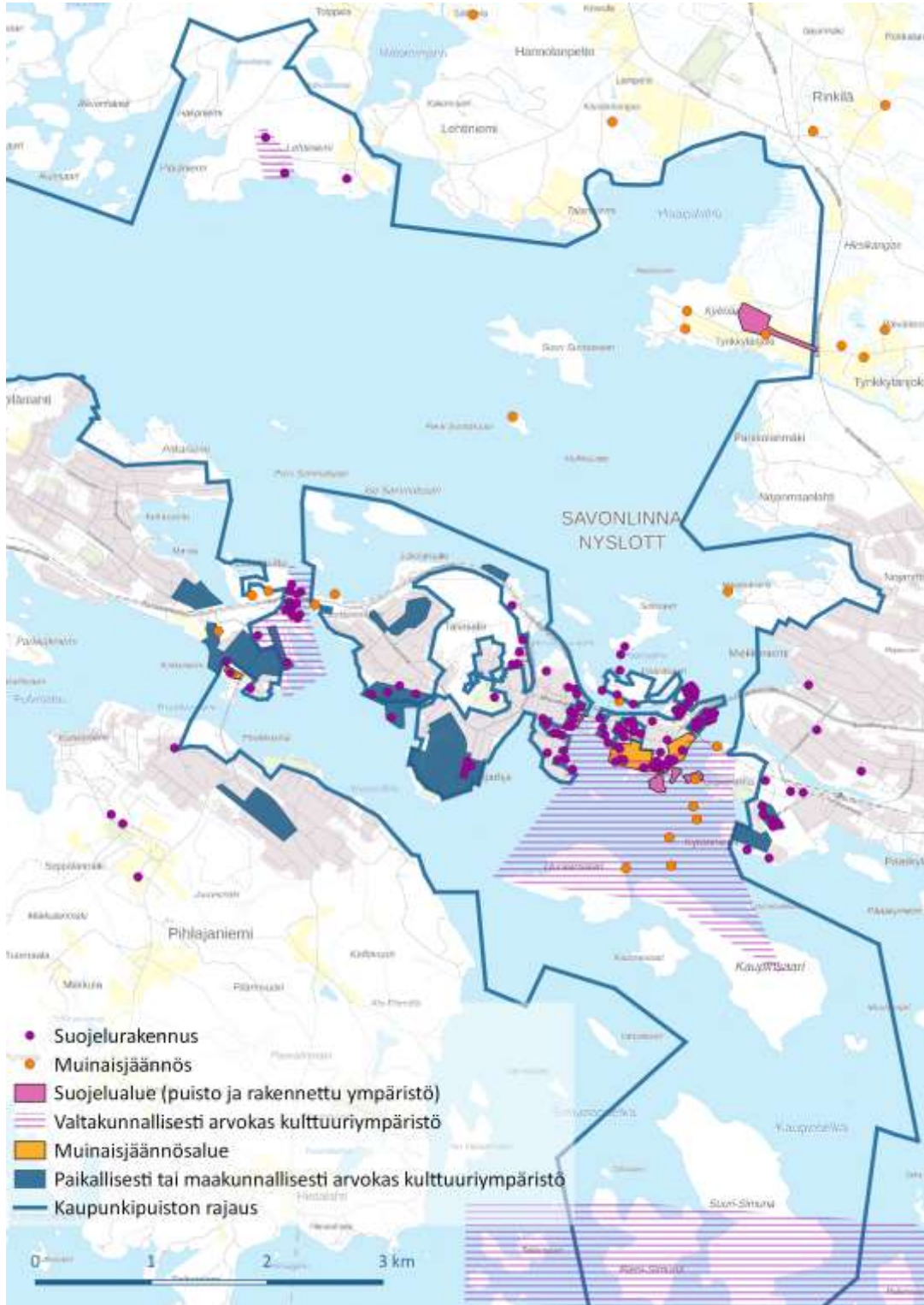
Kaupunkipuiston alueelle sijoittuvat muinaisjäännökset (SM) ovat pääasiassa asuinpaikkoja, hylkyjä ja puolustusvarustuksia.

Muinaisjäännösalueita ovat Olavinlinna ja Savonlinnan kaupunkiarkeologinen alue, joka sijaitsee Linnankadun ympäristössä. Aluerajauksen sisällä on mahdollisesti vielä jäänneitä historiallisesta ns. linnanmalmin asuinalueesta. Tämä aluerajaus ei varsinaisesti rajoita rakentamista, mutta edellyttää tarkempia arkeologisia tutkimuksia ennen rakennustöiden aloittamista.

Muinaisjäännökset ja -alueet		
Kohteen nimi		valtakunnallisesti merkittävä (luokka I) V, maakunnallinen M asemakaava=ak, osayleiskaava=oyk, maakuntakaava=mk
Kaupinsaari		mk, historiallinen, hylky
Kaupinsaari 1		historiallinen, hylky
Kirkkoniemi		historiallinen, hautausmaa
Koululahti eteläranta		historiallinen 1900-luku, hylky
Koululahti pohjoisosa		historiallinen 1900-luku, hylky
Koululahti Vääräsaari	M	ak, oyk, mk, historiallinen, hylky
Kyrönniemi		mk, historiallinen, hylky
Kylmäniemi a	V	oyk, mk, moniperiodinen
Kylmäniemi b	V	oyk, mk, esihistoriallinen
Kylmäniemi c	V	oyk, mk, rautakautiset kivirakenteet
Laitaatsillan taistelupaikka	M	ak, oyk, mk, historiallinen, puolustusvarustukset
Majakkaniemi		mk, kivikautinen asuinpaikka
Olavinlinna	V	ak, oyk, mk, historiallinen keskiaikainen, puolustusvarustukset, kivilinna
Patterinmäki		historiallinen, puolustusvarustukset
Pieni-Suotta		historiallinen 1700-luku, puolustusvarustukset
Rapaluoto 1	M	mk, historiallinen, hylky
Rapaluoto 2	M	mk, historiallinen, hylky
Savonlinnan kaupunkiarkeologinen alue	V	mk, historiallinen ns. linnan malmin asuinalue
Sortteerinmäki		puolustusvarustukset, maavallit
Suuri Haapajärvi B		kivikautinen asuinpaikka

Uuraansaari	M	mk, ei määritelty, hylky
Ninisaaren varustukset		puolustusvarustukset, linnakkeet, historiallinen
Kirveslampi		kivirakenteet, röykkiöt, ajoittamaton

Rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja alueet sekä muinaisjäännökset ja -alueet.

5. SAVONLINNAN KAUPUNKIPUISTON LAAJUUS

Puiston alustava laajuus on noin 80 km². Kaupunkipuistoon esitetään keskeisiä ydinkeskustan virkistys- ja puistoalueita sekä keskustaa ympäröiviä saimaannorpan elinalueita ja saaristoa sekä maisema- ja kulttuuriympäristökokonaisuuksia

Savonlinnan keskustaajamaa ympäröivät Saimaan Pihlajavesi ja Haapavesi.

Lännessä maisemaa hallitsevat valtatie 14 Laitaatsalmen maantiesillat ja museolaivatelakka sekä Keskussairaalan 1950-luvun suojeltu rakennuskokonaisuus. Jukolansalo, Heikinpohja, Savonniemi, Kauppatori ja Linnankatu erottuvat ydinkeskustan silhuetissa tiiviimmällä rakentamisellaan.

Pääosa ydinkeskustan rantavyöhykkeestä on Olavinlinnan-Haapasalmen kulttuurimaisema- ja kulttuuriympäristöaluetta. Puistoalueet, viheralueet ja puistokäytävät sijaitsevat nauhamaisina reitteinä järven rannassa. Ydinkeskustan rannat on jätetty virkistyskäyttöön kaupunginvaltuuston periaatepäätöksellä. Osa viheralueista on suojeltu (Komendantinpuisto, Joel Lehtosen puisto, Puistokatu, Tallisaari, Riihisaari). Rannan viherkaistan yhteydessä on mm. Savonlinnan Matkustajasatama, Kauppatori, kesäravintoloita, uimarantoja, venevalkamia ja urheilupaikkoja.

Kaupunkikeskustan itäpuolella maisemaa hallitsevat Kyrönniemen, Mallatsaaren ja Venäjänniemen kalliot (osa Olavinlinnan kulttuurimaisemaa) sekä Savonlinna Worksin tehdas ja UPM:n vaneritehdas sekä syväsatama. Rantamaisema on itäosassa muuten pääosin pientalovaltaista.

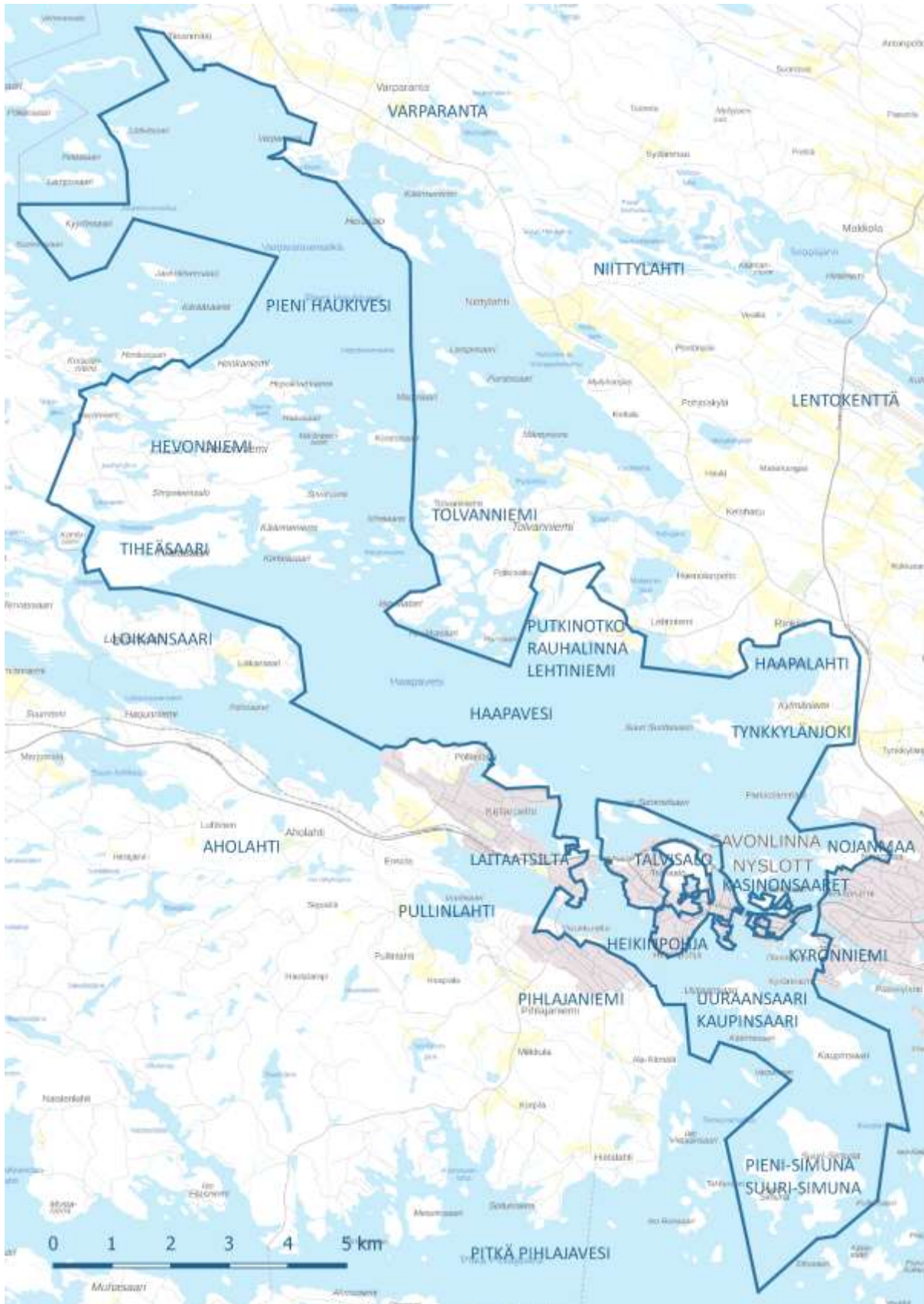
Näkyvyyttä keskustasta Pihlajaveden saariston suuntaan rajaavat Uuraan- ja Kaupinsaaret sekä pohjoiseen Haapavedelle Kasinonsaaret ja Sammalsaaret.

Kaupunkipuiston korkein kohta on Talvisalon mäki. Talvisalo on kaupunkikeskustan suurin ulkoilu- ja virkistysalue noin 54 ha. Talvisalossa on jäähallit ja tekonurmikenttä. Talvisalon pohjoisosan metsissä on säilytettäviä luontoarvoja. Kasinonsaaret noin 14 ha on myös merkittävä keskustan ulkoilualueena. Kasinonsaarten Sulosaassa on ulkoilureitti sekä Verkkosaassa ja Vääräsaassa polkuverkosto. Vääräsaassa on suojeltavaa lehtoa. Kaupungin itäpuolella Nojanmaassa on merkittävä ulkoilualue reitistöineen noin 43 ha. Nojanmaan rantametsissä esiintyy liito-orava ja valkoselkätikka.

Pohjoisessa Hevonniemen ja etelässä Pihlajaveden saaristo sisältävät sekä karuja kallioalueita että rehevämpää lehtomaisemaa. Alueet ovat tärkeitä saimaannorpan elinalueita. Saarilla on merkitystä luonnonarvojen lisäksi myös veneily- ja virkistyskäytössä. Kaupunkipuistorajaukseen sisällytetty Haapalahden Natura-alue on tärkeä vesilinnustoltaan.

Kulttuuriympäristöt Putkinotko, Rauhalinna ja Lehtiniemi ovat aiemmin toiminnallisesti kuuluneet osaksi keskusta-aluetta, vaikkakin nykyisin alueen merkitys matkailun (Putkinotko, Rauhalinna) ja opetustoiminnan kannalta (Lehtiniemen entinen kotitalousoppilaitos) on vähentynyt. Tynkkylänjoen kartano peltoineen ja Tynkkylänjoki muodostavat oman kokonaisuutensa.

Kaupunkipuistosta on vesi yhteydet pohjoisosasta Linnasaaren ja Koloveden kansallispuistoihin ja eteläosasta Pihlajaveden saaristoon. Koillisessa alue liittyy Varparannan, Niittylahden ja Tolvanniemen maaseutu- ja kesä mökkialueisiin. Näillä alueilla on myös maaseutumatkailutoimintaa. Kaupunkipuistosta on yhteydet lännessä Aholahden, Pullinlahden ja Pihlajaniemen virkistysalueisiin sekä Tiheäsaaren eteläpuolella Loikansaareen, jossa on myös maaseutumatkailutoimintaa.

Kaupunkipuiston sijainti ja laajuus.

6. SAVONLINNAN KAUPUNKIPUISTON ROOLI VERKOSTOSSA

Kaupunkipuistojen verkostossa kaupungit- ja puistot täydentävät ja tukevat toisiaan. Jokaisella kaupunkipuistolla on oma erityinen roolinsa kaupunkipuistoverkostossa. Savonlinnan kaupunkipuiston rooli voisi olla **sisävesien linna- ja saaristokaupunki**.

Historiallinen maisema- ja matkailukohde

Kaupunkipuiston ytimessä on vuonna 1475 valmistunut Olavinlinna (Nyslott).

1300-luvun lopulla Norja, Tanska ja Ruotsi muodostivat Kalmarin unionin, jonka merkittävien vihollinen oli Novgorodin tasavalta. Novgorodin lisäksi Moskovan ruhtinaskunta aiheutti sotilaallisen uhan Ruotsi-Suomelle. Itä-Suomessa oli vain Viipurin linna turvaamassa Kalmarin unionin puolustusta. Itärajalle päätettiin rakentaa uusi puolustuslinnake, jonka tarkoituksena oli myös pitää hallinnassa alueen vesireitit. Linna päätettiin rakentaa Kyrönsalmen kalliosaarelle, jossa veden voimakas virtaus toimi vallihaudan tavoin ja esti jäätymisen. Ensimmäisenä linnanherrana toimi Eerik Akselinpoika Tott, joka nimesi linnan Pyhän Olavin eli ritareiden suojelupyhimyksen mukaan. Muurarimestarit rakennustyömaalle saatiin Tallinnasta sekä lähiseudun asukkaat maksoivat veronsa tekemällä työtä ja toimittamalla linnaan rakennusmateriaalia ja elintarvikkeita. Savonlinnan kaupunki sai alkunsa Olavinlinnan viereen syntyneestä käsityöläisten ja muun väestön asutuksesta (Nyslotts malm).

Olavinlinna toimi puolustustarkoituksessa ensimmäisen kerran vuosina 1495 – 1510 sekä useamman kerran 1500 – 1600 luvuilla. Kyrönsalmen rannalla sijainnut linnanmalmin alue sai kaupunkioikeudet Pietari Brahen aloitteesta vuonna 1639. Savonlinna menetti hetkellisesti kaupunkioikeutensa vuonna 1683 ja siirtyi Heikinpohjan ratsutilan hallintaan. Suuren Pohjan sodan aikana (isoviha) Olavinlinna ja muu kaupunki antautui venäläisille 1714, mutta päätyivät sodan jälkeen 1721 takaisin Ruotsi-Suomelle. Vuonna 1723 Savonlinnasta tuli Haminan tapulikaupungin alainen kauppapaikka. Olavinlinna ja Savonlinna jäivät jälleen osaksi Venäjää 1743 Turun rauhassa ns. pikkuvihan jälkeen. Savonlinnasta tuli uudestaan itsenäinen kaupunki vuonna 1784. Olavinlinnan sotilaallinen merkitys loppui vasta vuonna 1809, kun Suomesta tuli suuriruhtinaskunta. Linnassa toimi varuskunta vuoteen 1847 saakka, jonka jälkeen se jäi vähäksi aikaa tyhjilleen. 1870-luvulla linnaa alettiin kunnostaa historiallisena muistomerkkinä.

Saimaan kanavan rakentaminen vuonna 1856 toi kasvua Savonlinnan seudulle. 1860-luvulla Saimaalle rakennettiin ensimmäiset laivareitit, jotka merkittiin kummelein, maamerkein ja reimarein. 1900-luvun alussa rakennettiin rautatie ja kaupunki alkoi teollistua sekä puukuljetukset Saimaalla lisääntyivät. Asutus kasvoi Vääräsaaren ja Talvisalon saarilla (osa Heikinpohjan ratsutilaa). Savonlinnan Laitaatsilta toimi sisävesilaivaston tukikohtana. Saimaalla liikennöi parhaillaan noin 200 tervahöyryä sekä Saimaan matkustajalaivaliikennettä hoiti parhaimmillaan noin 240 laivaa ja matkustajavarustamoja oli noin 100.

Savonlinna kehittyi 1900-luvun vaihteessa myös matkailukohteena; Olavin kylpylaitos (nykyinen Spahotel Casino) valmistui vuonna 1896. Aino Ackté perusti Savonlinnan oopperajuhlat vuonna 1912.

Kaupungin vanhasta rakennuskannasta on säilynyt kokonaisuuksia ydinkeskustassa kuten Linnankadun ja Puistokadun korttelit. Keskustan taloja tuhoutui etenkin isovihan ja pikkuvihan aikana sekä vuonna 1812 suuressa palossa. Savonlinnaa myös pommitettiin toisen maailmansodan aikana. Sodan jälkeisen kaupungistumisen myötä keskustasta on purettu useita

pienempiä puutaloja sekä puutaloja on myös palanut (merkittävimmät Kasinon kylpylä ja Seurahuone) ja korvattu täydennysrakentamisella.

Oopperajuhlat elvytettiin 1960-luvun lopussa ja 1970-luvun alussa Savonlinnaan valmistui lentokenttä. Oopperajuhlien kävijämäärä on nykyisin noin 60 000, ja juhlat kestävät noin kuukauden ajan.

Savonlinnan väkiluku on noin 35 000, josta keskustaajamassa asuu noin 23 000 henkeä. Savonlinnaan liittyi vuonna 1972 Säämingin kunta eli Savonlinnan keskustaajamaa ympäröivät Haukiveden ja Pihlaveden saaristo- ja maaseutualueet. Savonranta liittyi osaksi Savonlinna vuonna 2009 sekä Kerimäki ja Punkaharju vuonna 2013.

Järviluonto ja geologinen historia

Kaupunkipuistoon sisältyy runsaasti sinirakennetta ja Saimaalle tyypillistä kallioista saaristomaisemaa. Itse asiassa koko Savonlinnan ydinkeskusta rakentuu kalliosaarille.

Vuoksen vesistöalue on Suomen suurin vesistöalue, jonka latva-alueet ulottuvat Suomen puolella Pohjois-Karjalaan ja eteläosassa Kymenlaaksoon saakka. Vesistön pääjärvi on Suur-Saimaa, jonka järvistä Savonlinnaa ympäröivät Haapavesi ja Pihlajavesi. Hevonniemen kohdalla järvialue on nimeltään Pieni Haukivesi.

Haukivesi on merkittävä keskusjärvi, joka kerää 4/5 siitä vedestä, joka virtaa Vuoksesta Laatokkaan. Pihlajavesi saa vetensä Haukivedestä pääasiassa Laitaatsalmen ja Kyrönsalmen kautta sekä Puruvedestä Punkasalmen ja Tuunaansalmen kautta. Saimaan Haukiveden vedenkorkeus on keskimäärin + 75,80 m (N60) ja Pihlajaveden + 75,70 m (N60). Etelä-Savossa esiintyy vähän tulvia järvien suuresta määrästä johtuen. Kaupunkirakenteessa on joitakin tulvariskikohteita mm. teollisuusalueet ja yksittäisiä asuinkortteleita. Pienempiä vahinkoja tulvista aiheutuisi laitureille ja rantarakenteille. Veden pintaa voidaan jonkin verran säädellä juoksutuksin, mutta saimaannorpan pesintäaika aiheuttaa tähän rajoituksia.

Saimaan veden laatu on viime vuosina ollut erinomaista.

Alueen kallioperä muodostuu pääosin kiillegneissistä sekä sitä itä-länsisuunnassa halkovasta mafisen vulkaniitin ja konglomeraatin muodostamasta vyöhykkeestä. Maaperä on pääosin kalliomaata ja hiekkamoreenia. Painanteissa maaperä on pääosin karkeaa hietaa. Pienialaisena löytyy myös hienoa hietaa, savea tai liejua. Suoalueet ovat saraturvetta ja rahkaturvetta. Maalajit ja järvien läheisyys ovat olleet otollisia lehtokasvillisuudelle, jota Savonlinnan seudulla on poikkeuksellisesti, pohjoiseen sijaintiinsa nähden. Myös liito-orava ja valkoselkätikka viihtyvät Savonlinnan rantametsissä.

Siltojen Savonlinna

Savonlinna on siltojen kaupunki.

Savonlinnan keskusta sijoittuu kahdelle pääsaarelle (Vääräsaari, Talvisalo), josta se levittäytyy Laitaatsalmen (v. 2019) ja Kyrönsalmen VT valtatie 14 maantiesiltojen (v. 2000) kautta noin 14 kilometrin pituiseksi nauhamaiseksi taajamarakenteeksi. Keskustan pääsaaret jakaa Haapasalmi, jonka yli on kulkuyhteydet Torisillan (v.2002), Pitkäsillan (Olavinkatu, osin vanha kivisilta), rautatiesillan, valtatie 14 maantiesillan ja kävelysillan kautta (v.2014). Maantie-, rautatie- ja kävelysillat ovat myös valtatiellä 14 Hevonpäänlahdessa (v.2014).

Siltayhteyden takana on ovat Pihlajaniemen kaupunginosa (Poukkusalmi, v. 2016) sekä Kyrönniemi (Tuokkolanlahti v. 2017). Vääräsaaren pohjoisosan (puhekielessä Kasinonsaari) erottaa vanhasta kaupungista pieni kivilahti ja siihen liittyvä kanava, joka alkaa Koululahden pohjukasta.

Törnipyörän vierasvenesatamaan, johtaa pieni puinen kävelysilta.

Kasinonsaarilla on kolme puista kävelysiltaa (Koululahti, Verkkosaari, Hopeasalmi), jossa on Savonlinnalle tyypilliset valkoiset ristikkokaiteet. Neljäs vanhempi silta on Kyrönsalmen rautatiesilta, joka valmistui vuonna 1908. Olavinlinnaan johtaa puusilta Tallisaaren kautta (osin vanha kivilahti) ja ponttonisilta (Kyrönsalmi, v. 1974). Myös maakuntamuseona toimiva Riihisaari oli aiemmin siltayhteyden takana.

Saimaan vesiliikenteen solmukohta

Savonlinna on Saimaan vesiliikenteen solmukohta. Savonlinnan kautta kulkevat vesireitit pohjoiseen Kuopion (Varkauden ja Heinäveden reitit) ja Joensuun suuntaan ja etelään Mikkeli (Puumala), Imatra ja Lappeenranta sekä edelleen Saimaan kanavalle. Saimaan rahtiliikenne on edelleen vilkasta, mutta perinteinen puunuitto on vähentynyt. Savonlinnan Matkustajasatamasta säännöllinen sisävesiliikenne Kuopioon ja Punkaharjulle. Punkaharjun valtatie 14 sillan korkeus rajoittaa laivaliikennettä Kerimäen Puruvedelle.

Saimaan vesireittien maisemiin kuuluu sekä laajoja järvenselkiä että kapeita ja mutkaisia saaristoreittejä ja kanavia.

Savonlinnassa on parhaillaan käynnissä valtatie 14 maantiesiltojen ja syväväylän rakentaminen Laitaatsalmeen. Uusien siltojen myötä syväväylä siirtyy hankalasti navigoitavasta Kyrönsalmesta Laitaatsalmeen. Myös Olavinlinnan suojelualue puoltavat syväväylän siirtoa pois Kyrönsalmesta. Lisäksi kaupungin läpiajoliikenne ja pelastusliikenne on kärsinyt maantiesiltojen aukaisemisesta.

Vuohisaaren syväsatama palvelee Saimaan laivaliikennettä kaupungin itäosassa Pääskylahden teollisuusalueen kyljessä. Rahtitonnetta ja syväsatamaan käyttävien yritysten määrän kasvattamisessa on nähty potentiaalia, syväsatama valmistui vuonna 2014.

Veneilypalveluiden keskittymistä on tällä hetkellä eri puolilla kaupunkia Laitaatsalmessa ja Teknolassa sekä Itäväylän yritysmaastossa sekä Hevonpäänniemessä. Palveluita on tarjolla myös veneen vuokraukseen, kalastukseen ja melontaan.

Keskustassa on kolmen vierasvenesatamaa; Kasinolla, Törnipyörässä ja Kirkkolahdessa.

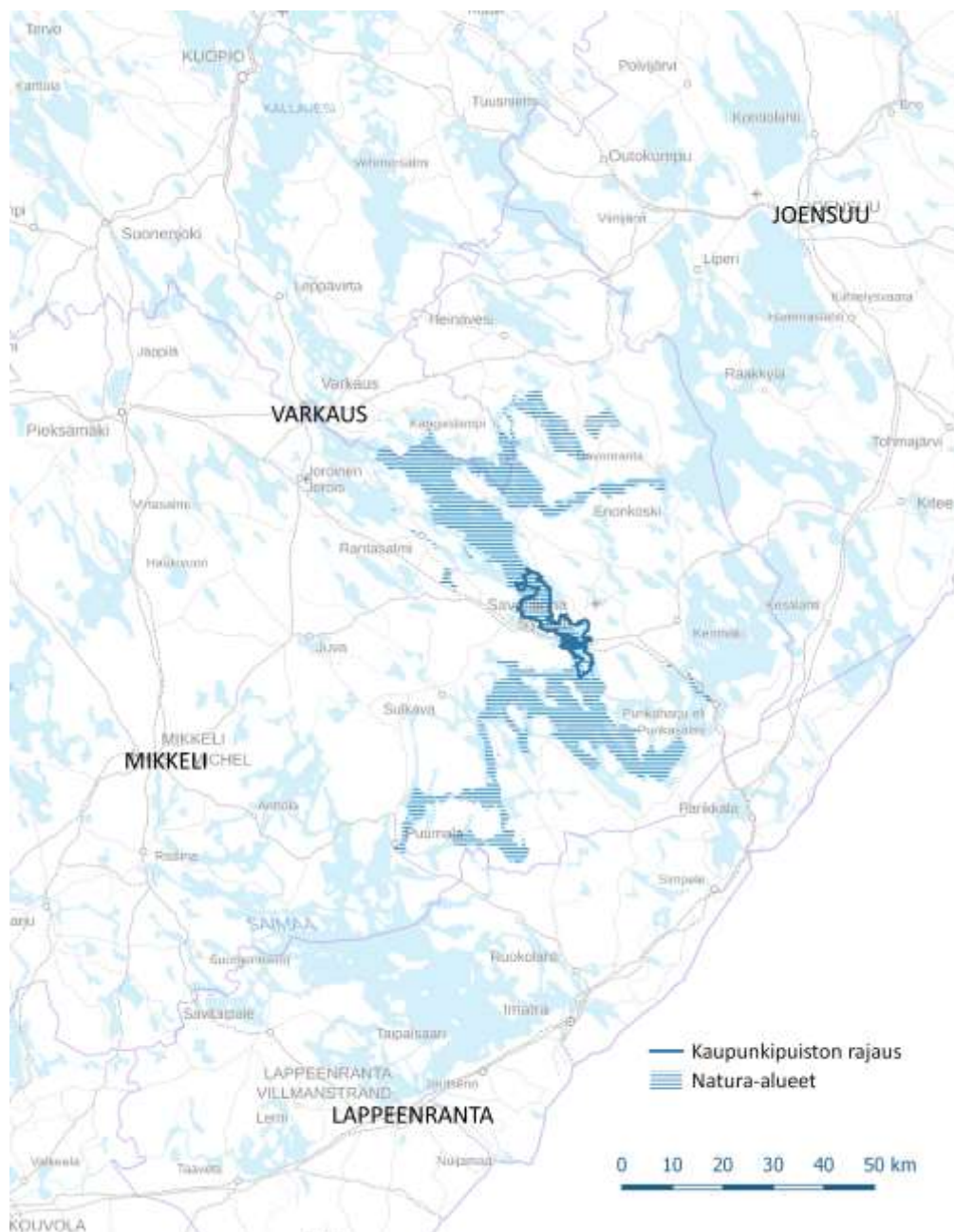
Törnipyörän vierasvenesataman kohdalla ydinkeskustassa sijaitsevat aiemmin Kerttulan yleinen sauna ja järviuima-allas. Näiden palauttamisesta kaupunkikuvaan on keskusteltu jo 1990-luvulta lähtien, jolloin oli käynnissä ns. Pohjolan Venetsia -hanke keskustan etelärannan uudistamiseksi. Pohjolan Venetsiasta on toteutunut vuonna 2002 Torisilta ja vuonna 2012 Matkustajasatama ja Satamapuisto.

Valtatien 14 rinnakkaisväylän rakentaminen keskustan pohjoispuolelle vuonna 2014 on mahdollistanut uudistuksia keskustan pääkauppakadulle Olavinkadulle, joka ennen toimi osana valtatieä. Kävelypainotteisen kadun rakentaminen on edennyt vaiheittain Olavinkadun länsiosasta Kauppatorin seudulle.

Suuri-Simunassa kaupunkipuiston eteläosassa on nykyisin palveluiltaan vaatimaton retkisaatama. Pohjoispuolella Paskosaassa on vastaava. Lisäksi on toivottu virkistyskäytön lisäämistä keskustan lähisaarille Uuraan- ja Kaupinsaariin.

Savonlinnassa on vuokrattavana yli 1000 laituripaikkaa ja noin 700 maihinvetopaikkaa noin 36 kohteessa eri puolilla kaupunkia. Venesatamia pyritään tulevaisuudessa keskittämään yksi jokaiseen kaupunginosaan eli puolittamaan venesatamien määrä ja poistamaan palveluiltaan vaatimattomimmat.

Kaupunkipuisto sijaitsee Saimaan solmukohdassa, keskellä Natura-alueita. Olavinlinna muodostaa ytimen, josta puisto levittäytyy etelään Pihlajavedelle ja pohjoiseen Haukivedelle.

Savonlinna on rakentunut Saimaan saaristoon ja rannoille

Savonlinnan keskustan rannat on varattu virkistyskäyttöön ja puistoiksi. Järviluonto on kaikkialla keskustassa lähellä ja asukkaiden saavutettavissa.

Varhaisimmat merkit ihmisen liikkumisesta muinaisaluksilla Pihlajavedellä ovat kivikaudelta. Vakituisen asutuksen on oletettu saapuneen Savonlinnan seudulle kaakosta 1400-luvulla vesireittejä pitkin. Kuninkaantietä pitkin liikuttiin laajemmin vasta 1600-luvulla.

Savonlinna eteläpuolisessa saaristossa on edelleen saaristolaisperinteitä, asumista, kalastusta ja maanviljelyä. Keskusta-aluetta lähimmät ympärivuoden asutut saaret ovat kaupunkipuiston eteläpuolella sijaitsevat Kokonsaari, Muhasaari ja Laukansaari. Näille kuljetaan losseilla. Kaupunkipuiston itäpuolella sijaitseva Loikansaari oli myös ennen 1960-luvulla rakennettua pengertietä vesiyhteyden varassa.

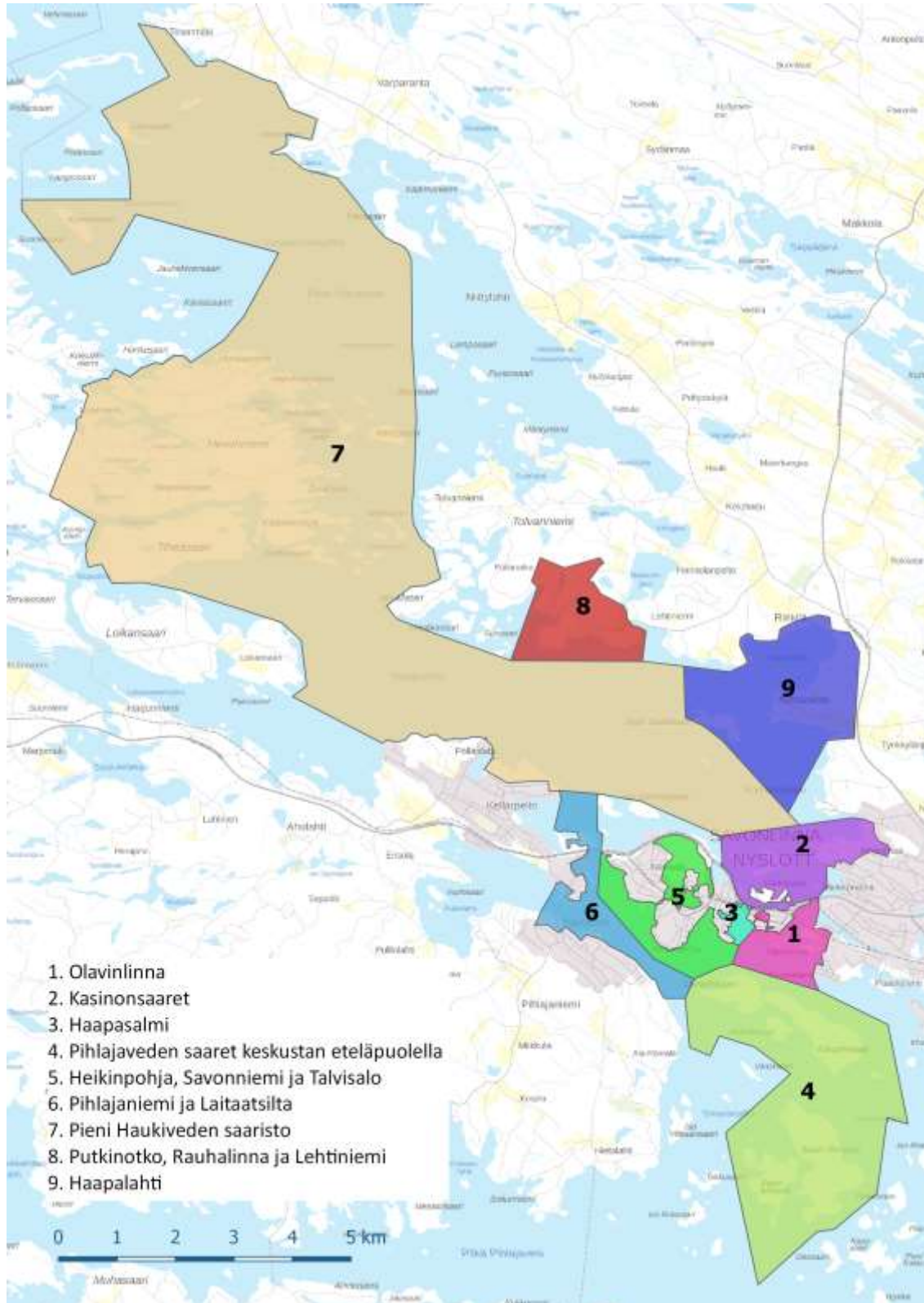
Saimaan vesireitteihin, höyrylaivoihin, saaristoasumiseen ja järviluontoon liittyvää historiaa esitellään Riihisaaren maakuntamuseossa. Museo toimii entisessä valtion viljamakasiinissa (Lohrman, 1852). Museossa on esillä mm. maailman ainoa aito tervahöyry Mikko ja höyrykuunari Salama. Maakuntamuseo on suunnitellut yhteistyössä Metsähallituksen kanssa näyttelyn ja näyttelytilojen uudistamista, työnimellä Saimaan luonto- ja kulttuurikeskus. Luontokeskus tarjoaa historian lisäksi tietoa järviolueesta, saimaannorpasta, kansallispuistoista ja luontokohteista.

Savonlinnassa on viidenneksi eniten loma-asuntoja Suomessa, 8362 kappaletta vuonna 2016. Myös kaupunkipuiston alueelle sijoittuu satoja rantarakennuspaikkoja.

Savonlinnalla on perinteinen imago matkailualueena, mutta Savonlinna pyrkii kasvamaan järvimatkailukohteena yhteistyössä Etelä-Saimaan muiden kuntien kanssa. Kaupunkipuiston läheisyydessä uusia matkailuhankkeita ovat Spahotel Casinon uudistaminen ja laajennus (tornihotelli ja järviallas) sekä laajempi loma-asuntokokonaisuus Casinon viereen. Lisäksi Nälkälinnanmäelle on kaavoitettu loma-asuntoja. Rauhalinnaan on 2000-luvun alussa kaavoitettu matkailualue, jonka kehittäminen ei ole käynnistynyt.

7. KAUPUNKIPUISTON OSA-ALUEET

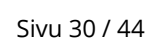
Kaupunkipuiston osa-alueet.

1. Olavinlinna

- Olavinlinna
 - rakennettu 1475, linnanherrana Eerik Akselinpoika Tott, valtakunnallisesti arvokas maamerkki ja monumentti, ehdotettu maailmanperintökohteeksi
- Komendantinpuisto
 - asemakaavalla suojeltu puistoalue, osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä ja maisemaa, puisto nimetty Olavinlinnan varuskunnan komendantin mukaan
- Tallisaari
 - yleiskaavassa suojeltu puistoalue, osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä ja maisemaa, saarella on säilytetty linnan ratsuja, saarella on useita patsaita
- Riihisaari
 - kalliosaari ja makasiinirakennus (linnan viljan kuivaus ja puinti, v. 1852) suojeltu valtioneuvoston asetuksella, osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä ja maisemaa
 - Riihisaarella toimii Maakuntamuseo, johon on suunniteltu yhteistyössä metsähallituksen kanssa Saimaan luonto- ja kulttuurikeskusta
- Aino Ackté, Martti Talvelan ja Erik Laxmannin puistotiet
 - rannassa kulkevat puistotiet ovat osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä ja maisemaa
 - Aino Ackté ja Martti Talvela liittyvät oopperajuhlien historiaan, Erik Laxmann oli tutkimusmatkailija 1700-luvulla
- Linnankatu
 - osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä ja maisemaa, useita suojelurakennuksia, Linnanmalmin muinaisjäännösalue
- Kalkkiuuninniemi
 - paikallisesti arvokas omakoti- ja huvila-alue 1900-luvun alkupuolelta, suojeltu asemakaavalla
- Kaupungintalo – Oopperatoimisto – Pikkukirkko, Olavintori, Näkälinnanmäenpuisto, Kalmarinkatu, Koulukatu
 - paikallisesti ja maakunnallisesti arvokas miljö ja rakennuskanta sekä näihin liittyvät viheralueet ja kadut sekä entinen torialue
- Kyrönniemi, Mallatsaari, Venäjänniemi sekä Kyrönniemen urheilukenttä
 - Kyrönniemen, Mallatsaaren ja Venäjänniemen kalliit ovat osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä ja maisemaa, virkistyskäytössä
 - Mallatsaarella on ollut tanssilava, urheilukentän ja Mallatsaaren välinen salmi on täytetty 1960-luvulla
 - Kyrönniemessä oli leirintäalue 1980-luvulle saakka, jolloin se siirtyi Vuohimäkeen
- Törnipyörä
 - vierasvenesatama, uimaranta, osa Olavinlinnan maisema-aluetta

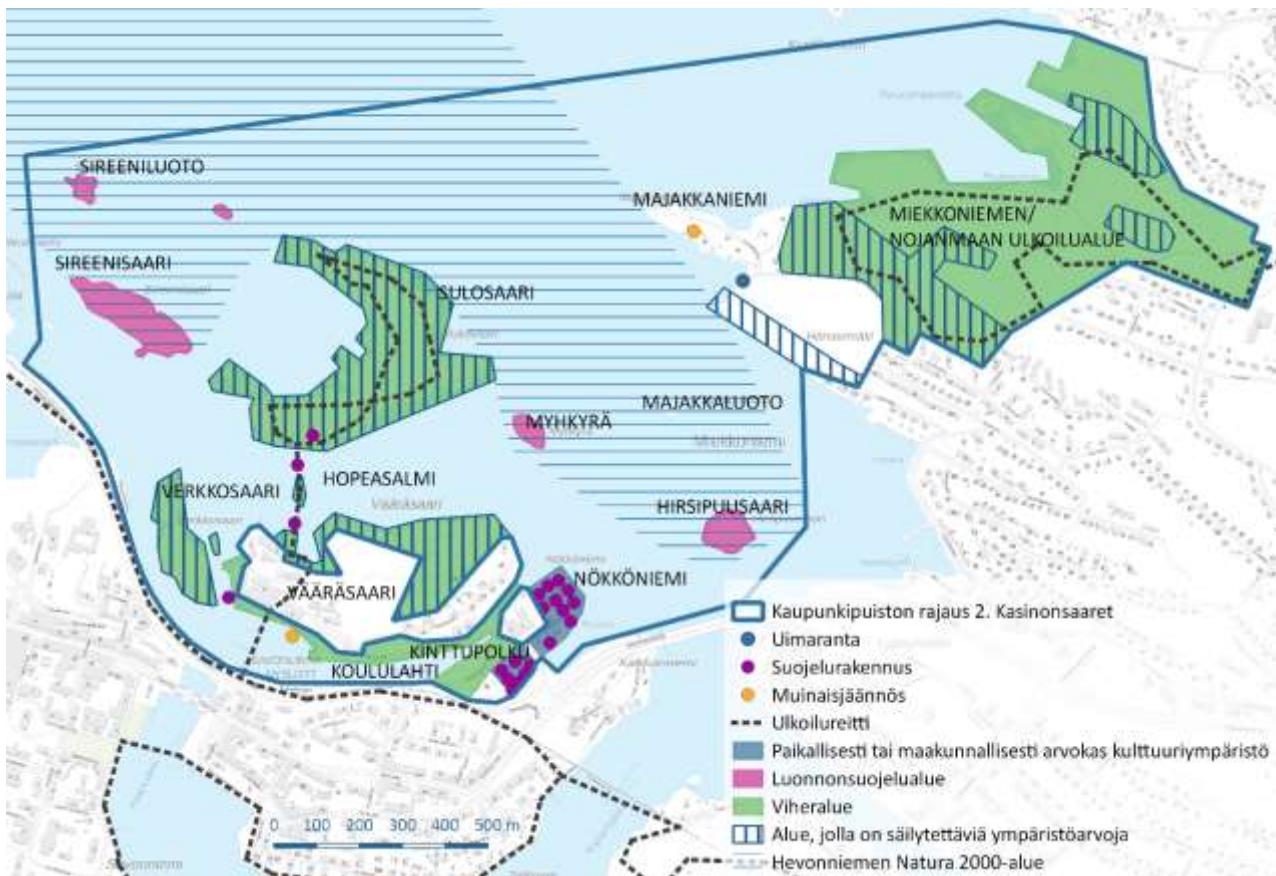
-
- An aerial photograph showing a coastal town with numerous buildings and a large, historic stone fortress (likely Suomenlinna) situated on a small island in the water. The town is built on a peninsula, and the fortress is a prominent landmark. The surrounding area is filled with water and small islands, suggesting a maritime or island environment.

2. Kasinonsaaret

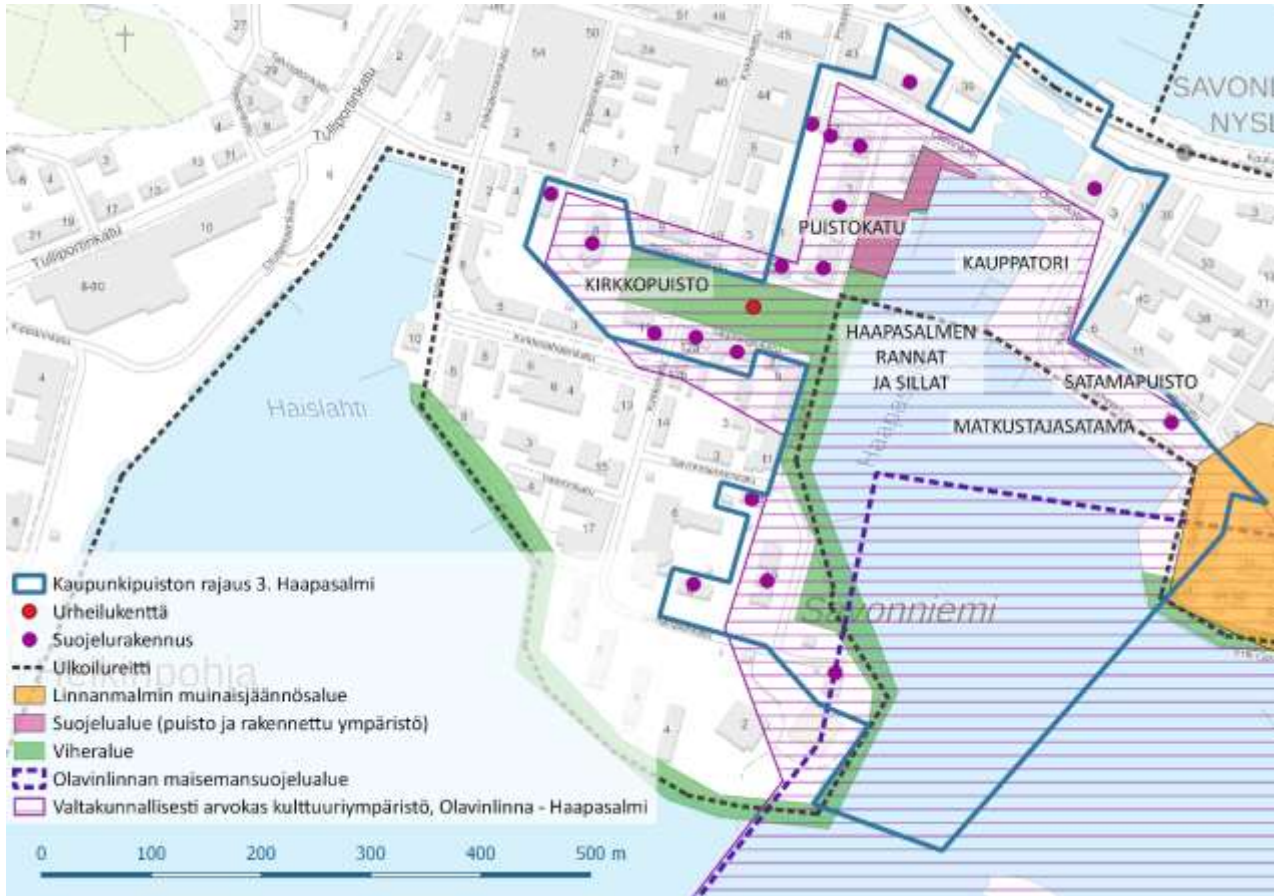
- Vääräsaari, Sulosaari, Verkkosaari, Sireenisaari, Hirsipuusaari, Myhkyrä
 - Saaret ovat osa Savonlinnan kylpylaitoksen historiaa v. 1896 alkaen
 - Osin luonnonsuojelualueutta tai asemakaavassa suojeltua viheraluetta
 - Alueella on kylpylälaitoksen historiaan liittyvää suojeltua rakennuskantaa ja saarille johtavat puusillat suojeltu osittain asemakaavalla
 - Sulosaarella on virkistys- ja ulkoilureitit sekä laavu
 - Kasinonsaarten laiturit toimivat vierasvenesatamana
 - Kasinonsaari on esitetty osaksi Kyrönniemen maisema-aluetta (inventointi v. 2016), merkintä ei ole vielä maakuntakaavassa
- Rinnakkaisväylän ulkoilureitti ja Koululahden ranta
 - Uusi ulkoilureitti Koululahden rantaan on rakennettu rinnakkaisväylän yhteydessä vuonna 2014, alue on merkittävä keskustan virkistyskäytön kannalta, ulkoilureittiin liittyy siltoja ja oleskeluaukiota sekä istuskeluportaita, suurin aukioista on nimetty ns. Akselinaukioksi alueen vieressä vaikuttaneen kauppiaan mukaan
 - Koululahti osa Kasinonsaarten maisemaa, Koululahdessa ja Kirkkopuiston kentällä on pelattu Savonlinnan pallokerhon (SaPko) jääkiekkopelejä ennen jäähallin rakentamista Talvisaloon 1970-luvulla
 - Koululahden kiviverhoiltu kanava ja kivilta jakavat Vääräsaaren kahteen osaan, kansankielessä pohjoisosasta käytetään nimitystä Kasinonsaaret ja eteläosasta vanha Kaupunki
- Nökköniemi ja Kinttupolku
 - Maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat teollisuuden myötä syntyneet työväen asuinalueet 1900-luvun alkupuolelta
 - Nökköniemi on osa Kyrönsalmen maisema-aluetta (inventointi v. 2016)
- Miekkonniemen/Nojanmaan ulkoilu- ja virkistysalue
 - Paikallisia luontoarvoja sekä valkoselkätikkaa ja liito-oravaa
 - Ulkoilu ja virkistysaluetta, reittejä, uimaranta
 - Majakkaniemeä esitetty osaksi Kyrönniemen maisema-aluetta (inventointi v. 2016)

3. Haapasalmi

- Matkustajasatama
 - Matkustajasatama on Savonlinnan perinteinen höyrylaivalaiturien lähtöpaikka
 - Satama on uudistettu vuonna 2012
 - Satamasta lähtee edelleen säännöllinen reittiliikenne Punkaharjulle ja Kuopioon
 - Osa Olavinlinna – Haapasalmi kulttuurimaisemaa
- Satamapuisto
 - Suojellun puiston molemmissa päissä on sijainnut kioskirakennus, nykyisin toisessa päässä on ravintola Vaahto ja toisessa päässä suojeltu ns. Lippakioski 1950-luvulta
 - Osalla puistoa reunustavista kerrostaloista on paikallisia suojeluarvoja
 - Osa Olavinlinna – Haapasalmi kulttuurimaisemaa
- Kauppatori ja Kauppatorin asema-aukio
 - Kauppatori on säilynyt nykyisessä mittakaavassaan ja paikassaan 1900-luvun alusta lähtien, tori sijaitsee kokonaisuudessaan järven rannassa
 - Kauppatorin asema-aukio on osa perinteistä kauppamiljöötä, Kauppatori 1. ns. SYPin talo toimii alueen maamerkinä
 - Asema-aukio on rautatieliikenteen pysähdyspaikka keskustassa
- Haapasalmen rannat ja sillat
 - Haapasalmen rannat ovat osa Kauppatorin miljöötä ja Olavinlinna – Haapasalmi kulttuurimaisemaa
 - Torisilta Haapasalmen yli valmistui vuonna 2002
 - Pitkäsilta (Olavinkatu) on pääväylä kaupungin halki
- Puistokatu
 - Puistokadun suojeltu rakennuskortteli muodostaa Haapasalmen kulttuurimaiseman rungon, korttelin edessä on suojeltu Joel Lehtosen puisto patsaineen.
 - Puistokadun varrella on myös muita edustavia suojelurakennuksia.
 - Puistokatu päättyy Huvilan ravintolaan (suojelurakennus) ja Savonlinnan uimahalliin ns. Pikku-Saimaa, uimahallin ympäristö on virkistys- ja ulkoilualuetta
- Kirkkopuisto
 - Kirkkopuiston kenttä on perinteinen tapahtumapaikka.
 - Puistoa reunustavat Säämingin kunnanaikaiset suojellut seurakuntatalot ja kohokohtana Tuomiokirkko kirkonmäellä.

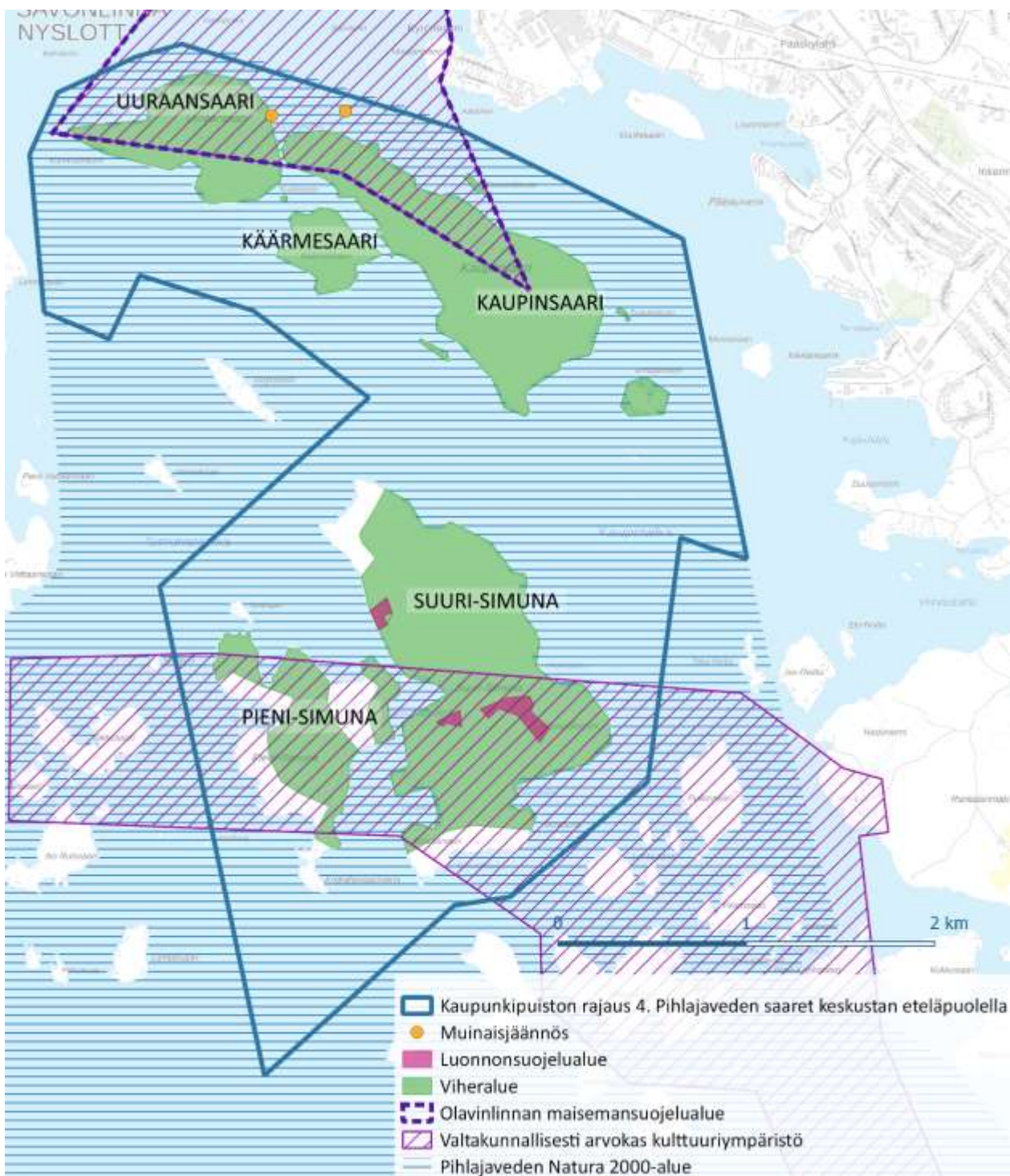

4. Pihlajaveden saaret keskustan eteläpuolella

- Uuraan-, Kaupin- ja Käärmeasaari
 - Pohjoisosa saarista on Olavinlinnan maisema- ja kulttuuriympäristöaluetta.
 - Maakuntakaavassa saaret ovat virkistysmatkailualuetta.
 - Saarissa on ollut yhdistysten kesäloma- ja rantasaunapaikkoja, jotka eivät ole nykyisin kovin aktiivisessa käytössä. Uuraansaaren kärjessä on ollut retkisatama ja sen edustalla on edelleen poijupaikkoja.
 - Saaret sijaitsevat Pihlajaveden Natura-alueella.
- Pieni-Simuna, Suuri-Simuna
 - Maakuntakaavassa Suuri-Simuna on virkistysaluetta.
 - Saaret kuuluvat valtakunnallisesti arvokkaaseen Punkaharjun laivareitin huviloiden maisema-alueeseen. Suuri-Simunassa on Simunan huvila, joka on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi. Valitettavasti huvila on vuosien saatossa mennyt todennäköisesti korjauskelvottomaan kuntoon. Sitä ei kaupungin parhaillaan laatimassa strategisessa yleiskaavassa esitetä suojeltavaksi.
 - Suuri-Simunassa on kaupungin retkeilysatama, jonka varustelutasoa voitaisiin nostaa.
 - Suuri-Simunassa on lehtojensuojeluohjelman alueita.
 - Saaret sijaitsevat Pihlajaveden Natura-alueella.
 - Saarissa on vanhoja kesämökkejä. Strategisessa yleiskaavassa alue varataan pääosin virkistysmatkailuun, mutta vanhat kesämökkipaikat osoitetaan lomarakennuspaikoiksi sekä esitetään uusia lomarakennuspaikkoja nykyisten viereen.

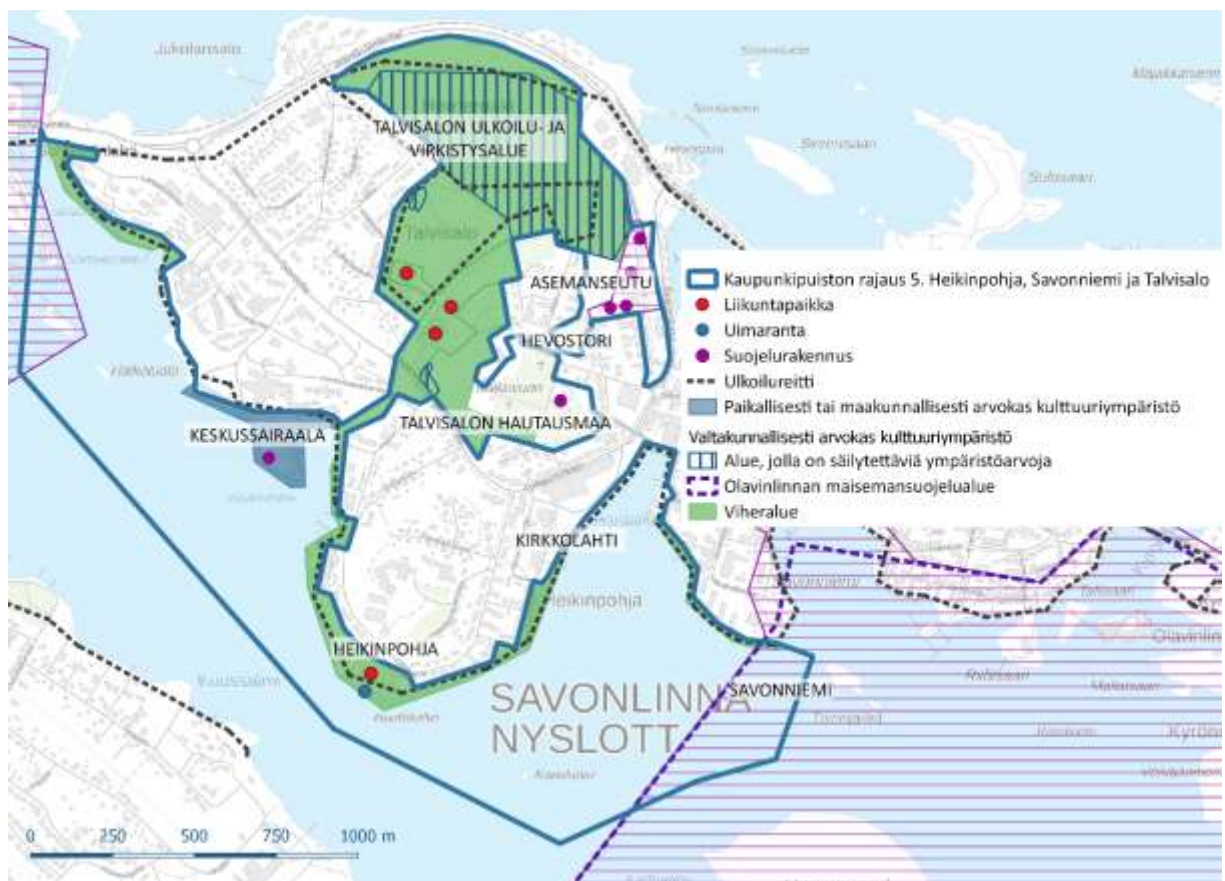

5. Heikinpohja, Savonniemi ja Talvisalo

- Savonniemen, Kirkkolahden ja Heikinpohjan rannat
 - Savonniemessä on Pikku-Saimaan uimahalli ja uimaranta. Niemeen on suunniteltu virkistysreittiä järven rantaan, joka olisi osa keskustan etelärannan kiertävää kevyen liikenteen reittiä. Investointia ei ole vielä kokonaan toteutettu.
 - Kirkkolahden entisen syväsataman alueelle on kaavoitettu uusi kerrostaloalue noin 800 asukkaalle. Ranta muokkautuu virkistyskäyttöön uudisrakentamisen myötä. Kirkkolahdessa on myös venesatamapalveluita.
 - Heikinpohjassa on urheilukenttä ja uimaranta. Heikinpohjan yhtenäinen 1950-luvun kerrostaloalue on rakentunut ns. yliopistonmäen (entinen opettajankoulutuslaitos) ympärille. Rannassa kulkee virkistysreitti, joka on tarkoitus liittää osaksi keskustan kiertävää etelärannan reittiä.
- Keskussairaala
 - Savonlinnan keskussairaala on valtakunnallisesti arvokas rakennussuojelukohde. Yhtenäinen 1940-1960-luvun sairaalamiljöö hallitsee Talvisalon ja Heikinpohjan etelärannan maisemaa.
- Talvisalon ulkoilu- ja virkistysalue
 - Ulkoilu- ja virkistysalue on kooltaan noin 19 ha. Virkistysreittejä (hiihtolatu) on tarkoitus uudistaa lähivuosina. Alue on toinen keskeinen ulkoilualue keskustassa Kasinonsaarten ohessa. Talvisalon pohjoisosa on kaavoittamatonta metsää, jossa on luontoarvoja. Talvisaloon on keskitetty urheilupalveluita; jäähalli, harjoitusjäähalli ja tekonurmikenttä.
- Talvisalon hautausmaa
 - Talvisalon noin 6 ha hautausmaa on otettu käyttöön vuonna 1878. Alue on ollut alun perin venäläinen hautausmaa, vieressä sijaitsee ortodoksinen kirkko. Tähän mennessä löydetyistä hautakivistä vanhin on vuodelta 1832. Alueella on myös siunauskappeli, uurnahautausmaa sekä sankarihautausmaa. Sankaripatsas Kuoleva sotilas siunauskappelin läheisyydessä on kuvanveistäjä Johannes Haapasalon käsialaa vuodelta 1962.
- Hevostori
 - Hevostori on tietävästi toiminut nimensä mukaisessa käytössä. Nykyisin alue on liikunta- ja leikkipuistona.
- Asemanseutu
 - Entisen Savonlinnan päärautatieaseman ympäristö on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi. Alueen status on muuttunut kerrostalorakentamisen, uuden pääkirjaston ja päiväkodin myötä, mutta 1900-luvun alun rautatiehistoriaan liittyviä rakennuksia ja puukujanteita on säilynyt alueella.

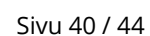

6. Pihlajaniemi ja Laitaatsilta

- Pihlajaniemen rannan virkistysalue
 - Pihlajaniemen rannassa on uimaranta, frisbeegolfrata, beach volleykenttä, tenniskenttä ja venevalkama. Alue on varattu asemakaavoissa julkiseen käyttöön.
 - Poukkusillan kalliit ovat seurakunnan juhannusjuhlien pitopaikka. Alue on myös suosittu uintipaikka. Talvisin Poukkusalmesta lähtevät hiihtoladut Aholahden suuntaan sekä Pullinlahden retkiluistelualue.
- Poukkusillan luonnonsuojelualueet
 - Poukkusillan rannassa on sekä valkoselkätikalle että liito-oravalle soveltuvia alueita ja kasvillisuudeltaan arvokasta rantaluhtaa.
- Kellotapuli ja hautausmaa
 - Säämingin kirkon kellotapuli on rakennettu vuonna 1773. Alueella on myös hautakammioita. Kirkkoniemessä sijainnut kirkko on purettu vuonna 1882, koska uusi Tuomiokirkko oli valmistunut vuonna 1878 Savonlinnan keskustaan.
 - Kirkkoniemen hautausmaa kivaitointeen on osa kellotapulいた miljöötä. Alueelle on haudattu noin 30 000 vainajaa. Alue on osoitettu asemakaavassa muinaisjäännösalueeksi (SM).
- Laitaatsillan telakkamiljöö
 - Laitaatsillan telakka on perustettu vuonna 1911, ollen Vuoksen vesistöalueen tärkein korjaustelakka ja sisävesilaivojen tukikohta. Telakan ympäristöön kasvoi työntekijöiden asuinalue sekä koulu, kerhotalo, sauna-pesutupa ja paloasema. Alue on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi.

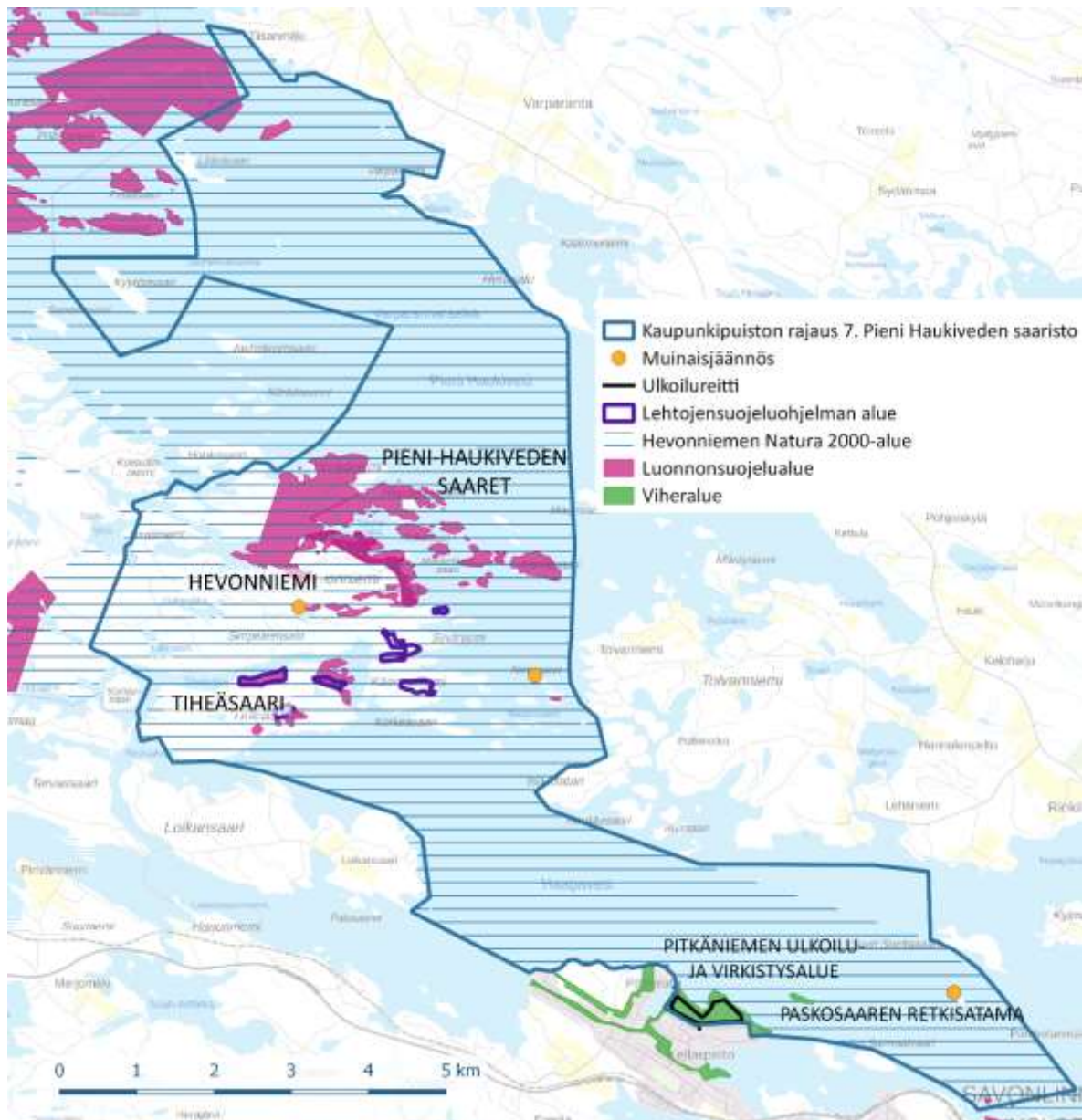

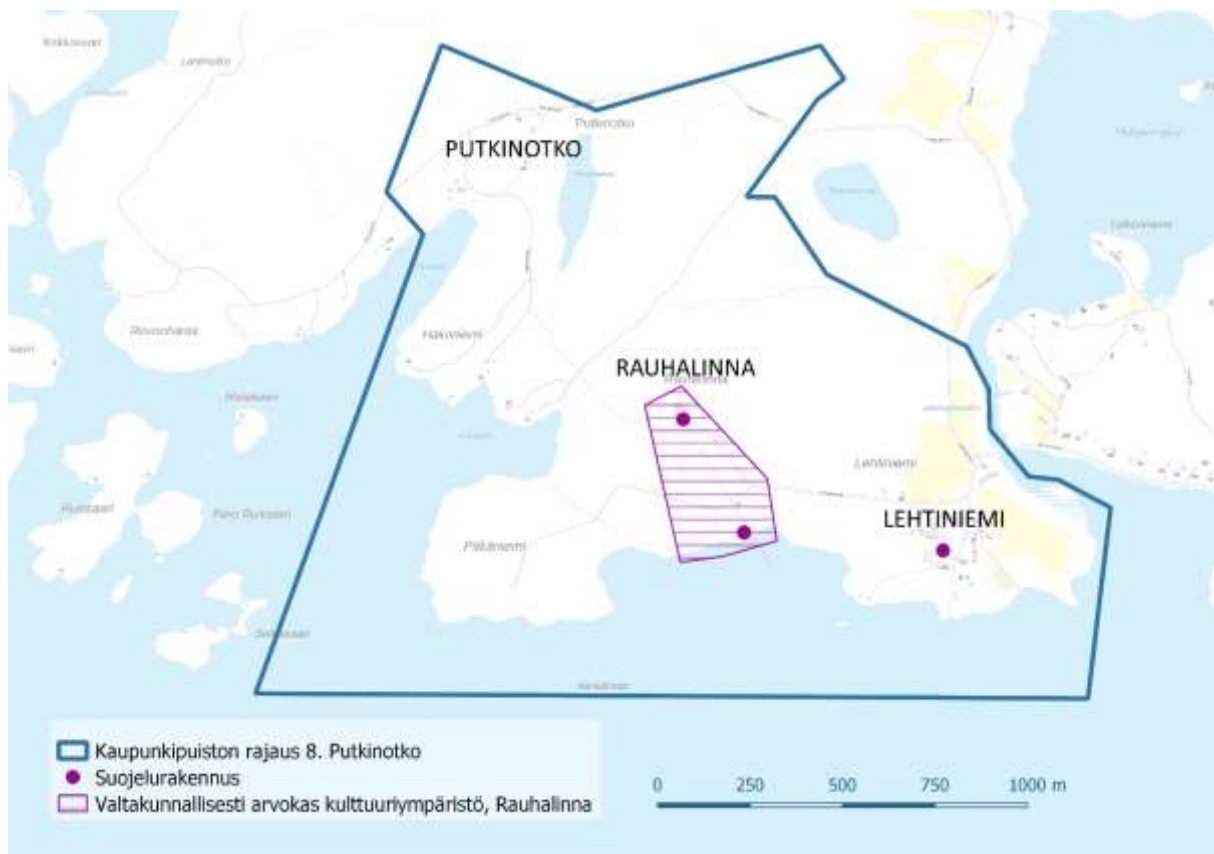
7. Pieni Haukiveden saaristo

- Pitkäniemen ulkoilu- ja virkistysalue
 - Kellarpellon Pitkäniemen virkistys- ja ulkoilualue kallioineen on edustava osa Haapaveden järvenrantamaisemaa.
- Paskosaaren retkisatama
 - Paskosaaren retkisatama sijaitsee saarella Pitkäniemen edustalla.
- Hevonniemi ja Tiheäsaari sekä Pieni Haukiveden saaret (Natura-alue)
 - Kaupunkipuiston pohjoispuolella on Hevonniemen Natura 2000-alue (FI0500171, SCI) saarineen. Hevonniemen Natura-alue on tärkeä saimaannorpan elinalue, noin 3 % norppakannasta. Lisäksi alue on merkittävä lehtokasvillisuuden keskittymä. Lehtoalueet sijaitsevat Hevonniemessä ja Tiheäsaarella.

8. Putkinotko, Rauhalinna ja Lehtiniemi

- Putkinotko
 - Putkinotko on kirjailija Joel Lehtosen (1881-1934) omistama maatila (Säämingin) Tolvanniemessä. Tila oli kirjailijan kesäpaikka ja osin velipuolen hoidossa. Kesien vietosta syntyi materiaalia Lehtosen Putkinotko-sarjan kirjoihin. Alue on kaupungin ja sitä hallinnoi Joel Lehtosen seura ry.
- Rauhalinna
 - Rauhalinnan huvila on kenraaliluutnantti Nils Erik Weckmanin hopeahäälahja vaimolleen. Weckmanin apuna oli arkkitehti Allan Schulman. Rakennus valmistui 1900-luvun vaihteessa. Rakennuksessa yhdistyy venäläistä huvila-arkkitehtuuria, arabialaista pylväsaihetta ja sveitsiläistyyliin liittyviä leikkaus- ja listakoristeluja. Huvilan alkuperäiseen asuun kuulunutta lähes 30 metrin korkuista minareettitornia jouduttiin lyhentämään 1920-luvulla. Rakennusryhmä on yksityiskäytössä. Rauhalinna on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.
- Lehtiniemi
 - Lehtiniemen kartano on perustettu 1600-luvulla ja oli Pistolekorsin suvun omistuksessa 1800-luvulle. 1900-luvulla kartanon omisti Maanviljelysseura, joka lahjoitti tilan vuonna 1928 valtiolle. Valtio perusti emäntäkoulun Lehtiniemeen 1930-luvulla. Päärakennus (kartano) on 1800-luvun puolivälistä. Rakennusryhmä on maakunnallisesti arvokas. Alue on nykyisin yksityisomistuksessa.

9. Haapalahti – Tynkkylänjoki

Haapalahden Natura-alue (FI0500045, SPA) on avara lahdenpohjukka Haapaveden itälaidalla. Alue on myös lintuvesiensuojeluohjelmassa (LVO060155), kuten lähellä sijaitseva Tynkkylänjoki. Haapalahden valuma-alue on pieni. Vallitseva laji on järviruoko. Haapalahti on merkittävä vesilinnustoltaan ja kalataloudeltaan. Alue on myös Etelä-Savon merkittävimpiä muutonaikaisia levähdysalueita. Ranta-alueelle pesii mm. alueellisesti uhanalainen pikkutikka.

Haapalahden eteläpuolella sijaitseva Tynkkylänjoen kartano pihapiireineen ja puukujanteineen on maakunnallisesti arvokas kokonaisuus. Kartanon nykyisen päärakennuksen runko-osa on noin vuodelta 1740. Rakennusta on uusittu 1900-luvun alkupuolella sekä laajemmin vuonna 2008. Pihapiirissä on vanha meijerirakennus ja aitta. Alueelle on laadittu ranta-asemakaava, jossa pääpainopiste on matkailun kehittämisessä. Tynkkylänjoella ja Kylmäniemessä on rautakautisia, esihistoriallisia ja kivikautisia asuinpaikkoja.

8. TOIMENPITEET

Päätös kaupunkipuiston hakemisesta tehdään Savonlinnan kaupunginvaltuustossa.

Kaupunkipuisto on määritelty maankäyttö- ja rakennuslaissa, ja puiston perustamista Savonlinnaan haetaan ympäristöministeriöltä. Perustamisselvityksen pohjalta ympäristöministeriö tarkistaa, täyttääkö Savonlinnan kaupunkipuisto arviointikriteerit, joita ovat mm. kaupunkikeskeisyys, puiston laajuus ja eheys, kaupunkiluonnon monimuotoisuus, kulttuuriympäristö ja rakennetut puistot. Kun kriteerit täyttyvät, ympäristöministeriö vahvistaa kaupungin hakemuksen sekä tulevaisuudessa Savonlinnan kaupunkipuistosta laadittavan hoito- ja käyttösuunnitelman.

Kaupunki vastaa kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelman laadinnasta sekä sen päivittämisestä.

- Kaupunkipuistojen valtakunnallisessa yhteistyöverkostossa kaupungit- ja puistot täydentävät ja tukevat toisiaan.
- Kaupunkipuisto edistää kaupungin strategian tavoitteita hyödyntää ainutlaatuista luontoa ja ympäristöä matkailun kehittämisessä.
- Savonlinnassa on hyvät lähtökohdat kaupunkipuiston perustamiselle. Kaupunkipuisto korostaa Savonlinnan omaleimaisuutta ja luontoarvojen kunnioittamista.
- Kaupunkipuisto ei edellytä investointeja, joita muuten ei toteutettaisi. Kaupunki voi jatkossakin itsenäisesti määritellä tavoitteensa kaupunkipuistoalueiden kehittämisestä sekä määritellä toteuttamisen aikataulut.
- Kaupunkipuisto sisältää yksityistä maata vain vahvistettujen kaavojen verran. Kaupunkipuistostatus hyödyttää myös yksityisiä matkailun kehittämishankkeita ja voi houkutella investointeja alueelle.
- Kaupunkipuistolla ei ole vaikutuksia kaupungin maapolitiikan toteuttamiselle tai maankäytön kehityshankkeille. Kaupungin päätäntävalta kaavoihin tulee säilymään kaupunkipuistostatuksesta huolimatta.
- Kaupunkipuistostatus voi edistää seudun maailmanperintöhankkeiden etenemistä.
- Kaupunkipuisto ei edellytä uusia suojeluvuoroja.

Kaupunkipuistostatuksen saamisen jälkeen sen hyödyntäminen on pitkälti kaupungin sekä alueen muiden toimijoiden omasta aktiivisuudesta kiinni. Tavoitteena on matkailutoimialan kehittäminen ja kaupungin imagon vahvistaminen.